

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglasi
nad 45 mm višine
po Din 2-50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj/
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vrača, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Prevara?

Rim, julija.

V svojem nagovoru na milanske fašiste je Mussolini odločno poudaril, da pripada mladina in njena vzgoja povsem fašizmu, mladina se mora vzgojiti v fašističnem duhu in mora zato pohajati v fašistične organizacije in v nobene druge.

V Palermu je nedavno krožila okrožnica, ki prepoveduje mladini, organizirani v državnih mladinskih društvi (Balilla, Avanguardia), vpis v društva katoliške akcije. Tudi drugod je že bila izdana ta prepoved.

Znane so zaplembe glasil katoliške akcije pod različnimi prevezami in neki katoliški list, ki je na podlagi katekizma razlagal, da napravi sv. birma iz kristjana Kristusovega vojščaka, so državna oblastva opozorila, da vzgaja v katoliških vrstah »bojni duh«, medtem ko je vojaška vzgoja zadeva državne kompetence. Režimski tisk sistematično ustvarja katoliški akciji sovražno ozračje z vsemi mogočimi očitki; med njimi je prvi ta, da se pod plaščem katoliške akcije nanovo organizira popolarska stranka, zato »politično-vojaški jezik v katoliških akcijah, izkaznice, znaki, zastave in praporci. Za takšne organizacije ni prostora pod fašistično »totalitarno« vladavino; »gospodarstvo, sport in vzgoja — fašistični tisk namiguje na delovanje katoliških zadrug in katoliških skavtov v velikih mestih — pripadajo izključno fašizmu.«

Po vsem tem je »Osservatore Romano« prisiljen ugotoviti: »Mirno delovanje naše katoliške akcije se v resnici sumniči, ovira in zalezajo in reči moramo, predvsem v zadnjem času po podpisu in ratifikaciji lateranske pogodbe.« Na drugem mestu: »Katoliški akciji sovražno ozračje se ustvarja v trenutku, ko bi se moral izvesti sporazum in mir. Druge zopet vzklikne vatikansko glasilo: »Vprašajmo se odkrito, ali vse to sumničenje, ta obstrukcija, ta fiskalnost proti katoliški akciji in katoliškemu tisku odgovarja resničnosti stvari, podpisane komaj pred nekaj tedni, resničnosti države, ki se proglašajo za katoliško?«

Medtem določa člen 43. konkordata: »Priznavajo se katoliški akciji podrejene organizacije, ki so neposredno podrejene cerkvi in delajo za širjenje in uveljavljanje katoliških načel.« Določba je povsem jasna. Poleg tega ne gre samo za širjenje, temveč tudi uveljavljanje katoliških načel med italijanskim narodom, katoliška načela se morajo tudi uveljaviti v javnem življenju in katoliške organizacije so upravičene, udejstvovati se pri reševanju v gospodarskih, sportskih in vzgojnih vprašanjih, in zastaviti svoje sile, da se tudi v teh panogah celokupnega narodnega življenja uveljavijo katoliška načela. Cerkev pač ni hotela zapreti svojih duhovnikov v cerkev, kjer naj bi čakali, da jim gospoda prinese kakšno patriotično pridigo ali jih pokliče na fašistično slavnost, da blagoslovijo fašistični prapor. Cerkev je hotela stopiti bližje svojim vernikom po katoliški akciji, ki je organizacija laikov v njenih rokah, in vse njihovo življenje v družini in javnosti preobraziti po Kristusovih naukih. Cerkev si je pravice zagotovila v konkordatu, postavila je konkordat sam kot predpogoj druge lateranske pogodbe, s katero se je odpovedala posvetni državi in priznala Italijo, in je torej upravičena boriti se za spoštovanje teh pravic z vsemi razpoložljivimi sredstvi in se ne more ozirati na to, ali gre njen nauk v račune fašističnega osvojevalnega duha ali ne.

»Osservatore Romano« opozarja na jasne besede sv. očeta o lateranskih pogodbah v pismu kardinalu Gaspariju dan pred ratifikacijo: »Simul stabunt, simul cadent.« Če ne bo fašistična vlada spoštovala konkordata, pade tudi lateranska pogodba sama. Za fašistično vlado odgovarja »Tribuna« brezobzirno: »Trditve, simul cadent' je nesmiselna.« Po mnenju tega lista je lateranska pogodba strogo političnega značaja in ni v bistveni zvezi s konkordatom; odpovedati pogodbo radi konkordata ni mogoče, pač pa odpovedati ali izpremeniti konkordat zase. To ni samo mnenje »Tribune«, temveč fašističnih krogov sploh. Saj so nekateri fašistični poslanci po podpisu lateranske pogodbe in konkordata dejali v zbornici: Pogodbo lahko pred svetom registriramo kot enega izmed največjih uspehov fašizma, konkordat, glede katerega smo bili po mnenju kritikov preveč popustljivi, bo vedno čas preklicati; pogodba pa ostane za večne čase in z njo priznanje Italije. Potem bi se uresničile besede nekega rimskega dostojanstvenika, češ, da ravnajo fašisti kakor sicilijanski kmetje, ki obljubijo Materi božji srečo, da bi jim izprosila milost, ko pa milost prejmejo, shranijo zase še svečo.

Učinek, ki ga je napravilo na Vatikan izvajanje vladne »Tribune«, se kaže v ostrem polemičnem tonu vatikanskega glasila, ki poudarja, da je konkordat »conditio sine qua non«; to je razvidno iz lateranske pogodbe same, ki je je konkordat »potrebno dopolnilo«, o tem je bilo govora tudi med pogajanjem, to je odločno poudaril tudi sv. oče. Kako naj sv. oče razbije lateransko pogodbo, vprašuje

Povratek predsednika vlade

Belgrad, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Danes se je vrnil iz Mataruške banje v Belgrad predsednik vlade, general Peter Zivkovič, za jutri pa se pričakuje prihod zun. ministra dr. Marinkoviča, ki je bil danes v Topoli, kjer ga je Nj. V. kralj sprejel v avdienci. Ministrski predsednik bo sklical ta teden odbor mini-

strov, ki bo razpravljal o našem stališču napram nemškim reparacijam ter o politiki napram Bolgariji. Zvedeli smo, da odpotuje na konferenco držav v Haag naš zun. minister Marinkovič, ki bo na konferenci branil jugoslovansko stališče glede nemških reparacij.

Anketa o rudarskem zakonu odgodena

Belgrad, 29. jul. (Tel. Slov.) Pri glavnem rudniškem ravnateljstvu se je vršila danes anketa o načrtu rudarskega zakona. Udeležili so se je delegati vseh industrijskih in delavskih zbornic, predstavniki rudarskih podjetij iz cele države, ter predstavniki trgovskega in industrijskega ter socialno-političnega ministrstva. Vsega skupaj je bilo prisotnih čez 30 delegatov. Med drugimi se je ankete udeležil tudi gozdarski in rudarski minister Radivojevič s strokovnjaki iz glavnega rudarskega ravnateljstva. Anketo je vodil ravnatelj Viktor Kostič.

Pozdravljajoč delegate, je Kostič izrazil zadovoljstvo, da so se zainteresirani organi in ustanove odzvali pozivu za sodelovanje pri tako važnem zakonu. Kot cilj ankete je navajal Kostič željo ministra, da se podajo na anketo samo načelna mnenja in predlogi ter da se določi smer dela za rudarski zakon. Ministrstvo se bo trudilo, da s tem zakonom uredi v prvi vrsti odnose med rudarskimi delavci in poslodavci, tako da bosta obe stranki zadovoljni. Iskreno sodelovanje obeh strank bo koristila tako rudarjem kakor podjetjem.

Pogajanja med Jugoslavijo in Bolgarijo se obnove?

Sofija, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Bolgarska agencija javlja, da se bo po vrnitvi bolgarskega zunanjega ministra Burova iz inozemstva sestali ministrski svet, da zasliši poročilo o rezultatih misije, ki je bila poverjena zunanjemu ministru. Glavna njegova naloga je bila, da intervenira pri francoski vladi za ureditev gotovih vprašanj med Bolgarijo in Jugoslavijo, ki so se po pirotski konferenci še bolj komplicirala.

Sofija, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Predsednik bolgarske vlade Ljapčev je odpotoval v Camkurijo, kjer bo imel sestanek s Cankovim. Govorila bosta o jugoslovansko-bolgarskih

odnošajih.

Sofija, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Ob povratku bolgarskega zunanjega ministra iz inozemstva pravi list »Zname«, da je misija Burova doživela neuspeh ter da je pot za ureditev bolgarsko-jugoslovanskih odnošajev, ki ga je pokazala Francija, neposreden sporazum med obema vladama, in to v vseh vprašanjih, ne glede na poslednje razgovore v Pirotu. Pri takem stanju stvari, pravi list, je verjetno, da stojimo pred neposrednimi pogajanjmi med Jugoslavijo in Bolgarijo, na katerih se bodo obravnavala vsa vprašanja, ki jih bosta postavili obe stranki.

22 odstotna poravnava sprejeta

Zagreb, 29. jul. (Tel. Slov.) Danes je upniški odbor Slavenske banke sprejel 22odstotno poravnavo. Za predlog je glasovalo 105,182.502 Din, proti 11,000.885 Din vložnega kapitala.

Sporazum na kongresu akademikov

Sarajevo, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Danes se je tu zaključil kongres akademikov ljubljanske, zagrebške in belgrajske univerze. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se ugotavlja, da so bili na kongresu slušatelji vseh treh univerz enakopravno zastopani in da je bil v vseh točkah dosežen sporazum. Novemu glavnemu odboru sestavlja za dolžnost, da se

briga za zgraditev dijaških domov, menz, sanatorijev in letovišč, ter za izposlovanje raznih olajšav pri potovanju. Izrekla se je želja, naj akademiki sodelujejo pri vseh dijaških fondih in ustanovah, zlasti pa pri zdravstveni zaščiti akademikov.

Kongres Jugoslov.-češkoslov. lige

Sarajevo, 29. jul. (Tel. Slov.) Kongres jugoslovansko-češkoslovaške lige, ki je bil večeraj otvorjen, se je danes nadaljeval. Ni se pa vršilo delo v odsekih, kakor je bilo predvideno, temveč so bila predavanja prečitana pred plenumom. Med drugimi so imeli predavanja dr. Nedeljkič, upravnik poštne hranilnice, ter načelnik belgrajskega osrednjega tiskovnega urada Marjanovič. Jutri pride na vrsto predavanje o tujskem prometu in anketa o tem vprašanju.

Po zagrebških slavnostih

Zagreb, 29. jul. (Tel. Slov.) Po končani proslavi zlatomašniškega jubileja zagrebškega nadškofa se bo vršila v Zagrebu škofijska konferenca. V Zagrebu so ostali vsi škofje, ki so se udeležili proslave, edino ljubljanski in mariborski pomožni škof Rožman in Tomažič sta odpotovala domov. Popoldne so si škofje ogledali novo osrednje bogoslovje zagrebške in djakovske škofije. Jutri ob 9 pa se začne v nadškofijskem dvorcu škofovska konferenca. Trajala bo samo malo časa ter se bodo pretresale samo najbolj aktualne stvari, ker se bo v slučaju potrebe vršila jeseni še ena konferenca. Prvim sejam škofovske konference bo prisostvoval tudi belgrajski apostolski nuncij Pellegrinetti, ki pa bo že jutri ozir. pojutrišnjem odpotoval na odmor v Italijo.

Razen čestitk, ki so jih nadškofu Bauerju pri večerajšnji proslavi izrazila zagrebška kulturna, socialna, gospodarska in humana društva ter zastopnik cerkvenih in državnih oblasti, je prejel jubilar tudi veliko število brzojavnih in pismenih čestitk. Med ostalimi mu je poslal predsednik vlade, general Peter Zivkovič sledečo čestiko: »Počasen z Vašim ljubeznivim vabilom na proslavo zlatega duhovniškega jubileja, izkoriščam to priliko, da izkažem Vaši Prezvzišenosti čustva radosti ob tem Vašem redkem veselju. Ob jubileju Vaše Prezvišenosti proslavljam rezultate Vašega dolgoletnega, v vseh smereh plemenitega delovanja za Cerkev in šolo ter Vaše humanitarno in karitativno delo, ki ste se mu posvetili že v Vaših zgodnjih letih. Ob priliki te slavnosti sprejmite moje najprisrčnejše čestitke in izraze mojega trajnega spoštovanja.«

Tudi prometni minister dr. Korošec je poslal nadškofu Bauerju iz Vrnjačke banje zelo prisrčne čestitke. V imenu sv. arhijerejskega sinoda je poslal čestitke timoški škof Emilijan. Mesto Split je ob priliki svoje čestitke povabil nadškofa Bauerja, da se udeleži odkritja spomenika Gregorju Ninskemu.

Drobne vesti

Belgrad, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Komisar privilegirane Agrarne banke Gjuričič še ni mogel ugotoviti končne vrednosti delnic, vpisanih v to banko, ker še manjkajo podatki 47 zavodov. Dosedaj je ugotovljena vrednost vpisanih delnic na 571 milj. Din. Ker je med zavodi, ki še niso poslali poročila, tudi nekaj večjih, od katerih so nekateri podpisali po 17.000 delnic, se računa, da bo končna vrednost vpisanih delnic dosegla 600 milj. Din.

Belgrad, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Po službeni statistiki znaša število invalidov v Srbiji 16.221, v Crni gori 1721, v Dalmaciji 2888, v Bosni in Hercegovini 6960, v Sloveniji 6412, v Hrvatski in Slavoniji 14.435, v Sremu 4671. Skupno torej 53.308. 100 odstot. invalidov je v celi državi 2337.

Split, 29. jul. (Tel. Slov.) V Splitu se bo vršila 3. avgusta anketa o izseljeniškem vprašanju, za katero se vrše velike priprave. Na konferenco pride minster za socialno politiko Drinkovič, strokovnjaki ministrstev, zastopnik notranjega ministra ter izseljeniškega urada v Zagrebu.

Belgrad, 29. julija. (Tel. »Slov.«) Nj. Vel kralj je podpisal ukaz, s katerim je vpokojen dosedanj ravnatelj železnic v Zagrebu ing. Milojko Trebinjac.

Belgrad, 29. julija. (Tel. »Slov.«) Katastrska dela v celi Srbiji, južni Srbiji in Crni gori so končana. V vseh občinah, po številu 5345, so vsa zemljišča zmerjena.

ža«, ki jo postavljajo nekateri zlobni pisatelji onstran Alp, nekaj podlage...«

»Svobodna cerkev v suvereni državi« je bilo Cavourjevo geslo, »Suverena država v kraljestvu Italije« je Mussolinijeva označba razmerja med cerkvijo in državo. Postopanje proti katoliški akciji in očitno inspirirana polemika »Tribuna« razkrivata fašistični načrt potisniti cerkev v njene politične meje, v Vatikansko mesto. Zato naletiš v fašističnem tisku vselej na poudarek o političnem značaju lateranskega sporazuma, ki naj bi z vaticanskim obzidjem strogo ločil področje cerkve in države. »Lateranska pogodba je ustvarila novo državo izven mej italijanskega kraljestva in ne morda suvereno sogospodstvo v mejah italijanske države.«

Če se »Osservatore Romano« poteguje za katoliške liste in za katoliško akcijo, je to »vmešavanje v notranje zadeve Italije«. Če se katoliški listi ali katoliška mladina poklonijo papežu kot njenemu duhovnemu glavarju, je to že »preziranje državnih oblasti«, naravnost uoprnost, če ne izdajstvo. Papežova zastava je zastava »tuje države«, ki se v Ita-

liji sme razobesiti le na tujih poslopljih. Fašisti nočejo ločiti duhovne oblasti cerkve od politične, povsod vidijo politiko, za katoliško akcijo strašijo populari. V vodilnih krogih je to gledanje proračunjeno, masa sama pa še danes meša pojme, ker je še tako blizu čas, ko je papež imel lastno državo.

Cerkev ni sklicala lateranske pogodbe radi politike same, morda samo zato, da se prizna suverenost tudi njeni državi, ki jo je pred svetom de jure in v današnjih mejah tudi de facto že imela, temveč cerkev si je v lateranski pogodbi zagotovila »absolutno neodvisnost v svrhu izvrševanja svojega visokega poslanstva v svetu.« Cerkvi je bila lateranska pogodba samo pot do konkordata, ki naj ji zajame svobodo v Italiji. Cerkvi je bila politika, lateranska pogodba le sredstvo do »golj duhovnega verskega smotra, do konkordata, fašistom pa je bil konkordat sredstvo do lateranske pogodbe. Cerkev dela politiko — če jo že dela — radi vere, fašisti pa bi radi vero izrabili v politične namene. Ali je potem istinit sporazum med cerkvijo in fašistično Italijo sploh mogoč?

Latinica na Ruskem

Sovjetski prosvetni komisar A. Lunačarski je priobčil v »Berl. Tagblattu« sledečo razpravo o bodoči uvedbi latinice na Ruskem:

»Delavska vlada se dobro zaveda težko, katere ji nalagajo zgodovinski pred sodki in izredno pestro prebivalstvo. A vpeljali smo kljub vsem zaprekam meterska merila in gregorijanski koledar, pa bomo tudi nadomestili napoljnsko azbuko z latinico. Seveda ne moremo čez noč odpraviti cirilice. Prvotno se bomo omejili na pouk v srednji šoli, sicer bi bili naraščajo nepristopni vsi naši kulturni zakladi. Vpoštovati moramo tudi milijone prebivalcev, ki se poslužujejo arabske abecede. Več turskih in finskih narodov dozdej sploh ni imelo lastne abecede. Rabili so tu in tam zgolj rusko azbuko, in seveda je ta transkripcija brez vrednosti. Akademija znanosti bo poprej izdelala splošna načela za vse posamezne jezikovne skupine. Ni dvoma, da opusti v dolednem času tudi Nemčija gotsko pisavo. Za ta korak je bolj pripravljena kakor mi, ker že tiska dosti knjig v latinici. Tudi pri Francozih in Angležih so ohranjene gotske črke samo v redkih slučajih, n. pr. v imenih dnevnikov: Times, Matin in sl. Naša reforma bo imela dalekosežne posledice, ker približa kulturnemu svetu vso Azijo. Ni dvoma, da more samo latinica biti pisava vseh naprednih narodov. A vsled navedenih vzrokov poteče najbrž več desetletij, preden se bomo popolnoma poslovili od azbuke.«

Ruska emigracija

Mednarodni Urad za varstvo emigracije v Zenevi je objavil sledeče številke, ki veljajo za stanje z dne 1. junija lanskega leta. Največ ruskih beguncev živi na Francoskem, nad 400 tisoč. Nato sledijo (v tisočih): Nemčija 100, Poljska 100, Kitaj 89, Romunska 70, Jugoslavija 27, Češkoslovaška 25, Bolgarska 25, Grška 2½, baltijske države 70 (in sicer: Latvija 30, Estonija 17, Finska 14, Litva 8). Veliko manj beguncev biva po drugih državah. V Italiji jih je 1100, na Španskem 500, v Iraku 200, v Palestini 30. Skupno število znaša torej nekako 900 tisoč, a z Avstralijo in posebno Južno Ameriko vred nedvomno presega 1 milijon.

Diplomatsko potovanje Venizelosa

Atene, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Ministrski predsednik Venizelos se je danes popoldne z grško delegacijo za reparacijsko konferenco odpeljal v Rim, kjer bo ostal dva dni, da obišče Mussolinija. Nato pa bo obiskal tudi Pariz in London, kjer bo protestiral proti krivicam, ki jih namerava prizadejati Youngov načrt Grčiji. Po reparacijski konferenci v Haagu bo Venizelos obiskal tudi Berlin, Budimpešto, Prago, Dunaj, Varšavo, Bukarešt in Belgrad.

Velik upor kaznjencev

Newyork, 29. julija. (Tel. »Slov.«) V državni jetnišnici Auburne v državi Newyork se je v nedeljo uprlo 1700 kaznjencev in se je 12 kaznjencev res posrečilo zbežati. V boju sta bila ubita dva kaznjenca in dva paznika, več pa je bilo ranjenih. Kaznjenci so izbrali za svoje obupno dejanje čas v nedeljo opoldne po južini. Med sprehodom na dvorišču jetnišnice sta dva kaznjenca napadla dva paznika, jima vrgla v oči amonijak, ju zvezala in odvzela ključje. Vodstvo jetnišnice tega ni opazilo, nakar so se osvobodili vsi kaznjenci. Del kaznjencev je zažgal vsa poslopja, drugi so prerezali telefonske zveze in začel se je boj za glavna vrata. Do večera je trajal boj s strojnimi pištolami in puškami. Sicer se je posrečilo največji del kaznjencev pognati nazaj k celicam, kjer pa radi požara niso mogli ostati in so se branili s puškami. Ko je vodstvo jetnišnice odbilo prvi naval, je alarmiralo policijo, nakar je kmalu prišla pomoč 75 policistov in 150 narodnih gardistov, ki pa navzlic temu niso mogli preprečiti, da ne bi ušlo 12 kaznjencev. Jetnišnica je ena najstarejših v Newyorku. Zgrajena je bila leta 1819. in so jo mislili prihodnje leto opustiti. V njej je bilo mnogo kaznjencev, obsojenih na do smrtno ječo.

Mandžursko vprašanje

Berlin, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Med ruskim in kitajskim poslanilstvom v Berlinu se je z neoficijelne strani napravil poskus, da bi Rusijo in Kitajsko pripravili do pogajanj za rešitev mandžurskega vprašanja. Tako posredovanje je poskusil danes neki nemški časninar, ki dobro pozna razmere na daljnem vzhodu in je v dobrih odnosih s pripadniki obeh strank. Slo je samo za to, da bi pripravil zastopnike obeh strank do skupnega sestanka.

Rusko - angleška pogajanja

London, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne ob 3 se je začel v Foreign Office-u prvi razgovor med angleškim zun. ministrom Hendersonom in ruskim poslanikom v Parizu Dovgalevskim.

Briand obdrži dosedanji kabinet

Pariz, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Briand se je danes odločil, da obdrži nespremenjen dosedanji kabinet, seveda brez Poincareja. To je 12. kabinet vodil predsedstva Brianda. Kot neposredni vzrok Briandovega sklepa se smatra sklep radikalne socialistične stranke, s katerim je odklonila Briandovo ponudbo za 2 ali 3 ministrska mesta brez portfelja. Za levičarske kroge je veliko razočaranje, da Briand ni odklonil nekatere skrajni desnici pripadajoče člane zadnjega kabineta in z zamjenjavo z radikalno socialističnimi politiki sestavi na zunaj in znotraj utrjenega kabineta. Radikalna socialistična frakcija je izjavila, da je iz osebnih simpatij za Brianda pripravljena, podpirati njegov novi kabinet do konca haaške konference in si pridržati končno odločitev o svojem stališču do zaključka velikih mednarodnih pogajanj. Briand sam je prepričan, da je njegov novi kabinet samo prehodni, čegar naloge bodo končane z zaključkom velike mednarodne konference v Haagu.

Pariz, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Preden je Briand odšel v Elizej, da poroča predsedniku republike Doumergue-u o sestavi svojega kabineta, je dal zastopnikom tiska kratko programatično izjavo, v kateri pravi: »Imel sem namen, razširiti kabinet, ga pa vendar v glavnem pustili nespremenjenega, ker dosedaj v

Velik mezdni spor v Angliji

London, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Ker so se poskusi za poravnavo izjalovili, je bilo danes dopoldne v tekstilni industriji v Lancashireju izprtih 500.000 delavcev in delavk. Samo 10 tisoč delavcev dela pri nekaterih dobro organiziranih delodajalcih. Danes opoldne je izjavilo angleško delovno ministrstvo, da vlada ne more ničesar več ukreniti in da pušča dogodkom svobodno pot.

London, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Ker je danes stopilo v veljavo izprtje v angleški tekstilni industriji, počiva danes delo v 18.000 tkalnicah in predilnicah z več kot 512.000 delavci. To je po znani rudarski stavki največji in naj-

težji mezdni konflikt v Angliji po vojni. Sindikus zveze delodajalcev je izjavil, da počiva 95 odstotkov produkcije v zvezi, samo v manjših podjetjih, v katerih so delavci že sprejeli zmanjšanje mezd za 12,5 odstot., se delo nadaljuje. Znana tvrdka Tootal v Manchesteru svojih 5000 delavcev ni izprla in je izstopila iz zveze delodajalcev, ker je ravnateljstvo trdno mnenja, da zmanjšanje mezd ne more sanirati angleške tekstilne industrije. Delodajalci so imeli popoldne sejo, po kateri so izjavili, da so s svoje strani pripravljeni, obnoviti pogajanja takoj, ko se jih udeležijo delavci.

Pariz, 29. jul. (Tel. Slov.) Nova vlada je imela že danes popoldne ob 18.30 prvo sejo pod predsedstvom predsednika republike Doumergue-a. Pri tem je Briand po starem običaju predstavil Doumergue-u nove ministre. Imenovanje se bo v torek objavilo v »Journal officiel«. Poslanska zbornica in senat sta sklicana za sredo ob 15 popoldne na sejo, na kateri se bo objavila vladna izjava. Po ministrski seji je izjavil Briand, da bo zasedanje parlamenta kolikor mogoče kratko.

Podrobnosti o spopadu med policijo in 3 komunisti v Samoboru

Zagreb, 29. jul. (Tel. »Slov.«) O spopadu med komunisti in policijo, ki se je bil izvršil dne 27. t. m. v mestecu Samoboru, prinašajo današnji zagrebški listi sledeče podrobnosti: Policija je bila že nekaj dni sem zasledila, da se v nekem malem prenočišču v Samoboru nahajajo tri sumljive osebe. Poleg njih se je nahajala tudi neka ženska, baje poročena z enim izmed njih. Policija, ki je prišla iz Zagreba, je omenjeni lokal cernirala okoli 4 zjutraj. Trije stražniki so skušali vdreti v hišo. Ker so pa oblegani komunisti začeli besno streljati, so se umaknili. Komunisti so začeli streljati nato z oken na policiste, ki so hišo oblegali, in se je začel ogenj, ki je trajal nekako pol ure. Med tem so obleganci prosili policijo, naj puste žensko iz hiše. Policija je nehala streljati in mlada ženska je stopila iz hiše, pa bila takoj aretirana. Nato se je streljanje zopet otvorilo. Nato so si stražniki izmislili zvijačo. Opozorili so oblegance, da bodo hišo naskočili tako, da bodo poslali naprej žensko. Nato so obleganci oddali še par streljalo, nato pa utihnilo.

Ko je policija stopila v hišo, je našla v sobi tri mrtvece. Smatra se, da je eden izmed njih

Začetek obravnave proti dr. Tuki

Bratislava, 29. julija. (Tel. »Slov.«) Danes se je začela pred tukajšnjim sodiščem večtedenska razprava proti poslancu Slovaške ljudske stranke vseučiliškemu profesorju dr. Beli Tuki, proti Aleksandru Machu in Antonu Shaczemu radi veleizdaje in vojaškega vohunstva. Otvoritveni razpravi je prisostvovalo mnogo politikov, poslancev in pred vsem časnikarjev. Še pred oficielno otvoritvijo so zagovorniki odklonili predsednika višjega deželnosodnega svetnika dr. Terebessyja radi njegove pristranosti. Ko je bil ta predlog odklonjen, so zagovorniki uveljavljali nepristojnost senata, razširjenje ukinitve imunitete dr. Tuke na vse delikte in dvomili o nepristojnosti vseh vojaških izvedencev. Sodišče je odklonilo vse predloge, nakar se je prečitala obtožnica, ki obtožuje dr. Tuko veleizdaje, vohunstva in zarote proti češkoslovaški republiki. Nato se je začelo zasliševanje dr. Tuke. Dr. Tuka, ki je v zaporih osivel, je izjavil, da ni kriv. Obtožnica se čita kakor kak zgodovinski roman in deluje s fantazijami. Posebno se brani proti temu, da ga obtožnica označuje za Madjara. Njegova rodbina je stara slovaška rodbina, ki je bila ne samo na Slovaškem, temveč v 13. stoletju razširjena tudi na Češkem in Moravskem. On je 1000stotni Slovak. Leta 1910. je izdal v stari Ogrski spis proti raznarodovalnim tendencam ogrske vlade, aktivno pa se v stari Ogrski ni udeleževal političnega življenja. Po prevratu je hotel posvetiti svoje življenje vzgoji slovaške mladine. Sedaj pa ga obtožnica predstavlja vsej Evropi za največjega tepca. Že v obrambo svoje časti kot resen znanstvenik je primoran, najostreje odklanjati obdolžitve obtožnice.

Praga, 29. jul. (Tel. Slov.) Popoldne je dr.

bil ustreljen od policijske krogle, ostala dva pa, da sta se sama ustrelila, videč, da je vsak odpor zastoj in boječ se, da ne bi od njunega ognja padla ženska. Ubiti komunisti so prišli v Samobor pred tremi meseci ter so izjavili, da so medicini. Lastnik hiše je izpovedal, da so večkrat pisali in delali načrte. Bili so stari od 20 do 25 let. Policija je našla v sobi material, ki je dal povoda, da je aretirala nadaljnjih 16 oseb. Iz spisov, ki so jih našli pri ubitih, je razvidno, da so mesečno porabili okoli 50—60.000 Din za komunistično propagando. Aretirana ženska je vršila kurirsko službo med Samoborom in Zagrebom, kjer se po vsej priliki nahaja centrala komunistične propagande. Policija je zaplenila tudi motorno kolo, ki je služilo za kurirsko službo

Dubrovnik, 29. jul. (Tel. Slov.) Kljub najvestnejši preiskavi policiji še ni uspelo izslediti komunističnega agitatorja Celana, ki je v Gružu ustrelil dva orožnika. Policija sklepa na podlagi nekkih podatkov, ki jih je dobila, da se ubijalec sploh ne piše Celan, vendar pa njegovega drugega imena radi interesa preiskave ne objavlja.

Tuka nadaljeval svoj zagovor. Navajal je, da so mu po prevratu češke oblasti ponujale mesto sekcijskega šefa v prosvetnem ministrstvu, da pa je odločitev prepustil Hlinki, ki ga je pozval, naj to mesto pusti in se posveti slovaški politiki. Slovaška avtonomija ostane nadalje rana češkoslovaške države. Skliceval se je na obljube Masaryka, ki jih je dal med vojno voditeljem Slovakov v Ameriki. Obljubil jim je avtonomijo, lastno vlado, lasten parlament in sodišča. Ta zgodovinski program se mora enkrat izpolniti. Priznal je, da je zbudil v narodu misel avtonomije, ki je imela uspeh, da je Slovaška ljudska stranka pri zadnjih volitvah dobila pol milijona glasov. Po volitvah je nastopil za kompromis s Prago, ker se more doseči uspeh za slovaški narod samo v sodelovanju s Prago. Tragikomično je, da on kot oče tega sodelovanja sedi na zatožni klopi, dočim so njegovi slovaški tovariši ministri. Omenjal je potem svoje delovanje za poravnavo z Vatikanom. Njegova stranka, ki stoji na katoliškem stališču, ga je trikrat poslala v Rim. Zahteva zase priznanje zasluge, da je bistveno pripomogel k sklenitvi modusa vivendi med Češkoslovaško in Vatikanom. Nesmiselno je, očitati mu, da bi bil deloval za priključitev Slovaške k Madjarski. Smatra za nemogoče, da bi Madjarski sploh še kdaj mogla s silo pridobiti zopet Slovaško. Češkoslovaška je v novi konstelaciji Evrope naravna potreba in bi je bilo treba ustvariti, če bi je ne bilo. Ker je bil v zaporih, mu ni bilo mogoče, v redu pripraviti svoj zagovor. Z največjim ogorčenjem odklanja očitek, da je deloval radi denarnega dobička. Ni potepuh, temveč je lahko pričakoval visoko kariero, politično ali poklicno, ter je deloval samo iz prepričanja za interese slovaškega naroda.

Proti moskovskim rovarjem

Dunaj, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Na včerajšnjem sestanku rdečega tiska komunistične stranke na Dunaju je komunistični poslanec praškega parlamenta Anton Schmerda iz moravskega Senberga izjavil v nagovoru, da mora dunajsko delavstvo kljub policijski prepovedi izvršiti 1. avgusta nameravane demonstracije. Ko je Schmerda takoj nato hotel zapustiti avstrijska tla, je bil aretiran in izroččen dunajskemu deželnemu sodišču.

Sofija, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Bolgarska agencija javlja: Z ozirom na manifestacije, ki jih nameravajo prirediti komunisti 1. avgusta, je policija aretirala vodje bolgarskega komunističnega pokreta in zaplenila v prostorih zveze bolgarskih sindikatov mnogo proglasov in brošur. Aretiranih je bilo 33 oseb. List »Rabotičesko delo«, glasilo nezavisne delavske stranke, je ustavljeno.

Praga, 29. jul. (Tel. Slov.) Policija še nadalje zasleduje komunistično stranko in je v zadnjih dneh tudi po deželi aretirala več oseb. V Brnu je sedaj aretiranih 22 komunistov. V soboto je bil aretiran poslanec Hruška, ker se je na nekem javnem zborovanju v šlezjski Ostrovi uprl policiji.

Zasedanje rom. parlamenta zaključeno

Bukarešt, 29. jul. (Tel. Slov.) Ministrski predsednik Maniu je danes slovesno zaključil zasedanje poslanske zbornice in senata.

Italijanski prestolonaslednik pride v Gorico

Gorica, 29. julija. (Tel. »Slov.«) V četrtek, 8. avgusta, na obletnico zavzetja Gorice po Italijanih, se bo vršila v Gorici velika slovesnost, spojena z odkritjem spomenika padlim vojakom iz Gorice. Slavnosti se bo udeležil tudi italijanski prestolonaslednik Umberto. Pri tej priliki bo italijanski prestolonaslednik prvič obiskal nove pokrajine ter se z ozirom na to vrše za slavnost velike priprave. V Gorici tudi po vsem Primorskem je policija ukrenila vse potrebno za prestolonaslednikovo varnost.

Kongres slovanskih umetnikov

Varšava, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Prihodnji mesec se bo vršil v Poznanju kongres slovanskih umetnikov, ki ga bo posetil edini še živeči sin slavnega poljskega pisatelja Adama Mickiewicza, ki živi v inozemstvu, ter je izrazil željo, da bi rad videl svobodno Poljsko. Pripravljali odbor za kongres slovanskih umetnikov vrši v poljskem tisku veliko propagando za ta kongres in naglašuje njegov kulturnozgodovinski pomen. Otvoritev se bo vršila 2. avgusta. Odbor računa, da se bo kongresa udeležilo veliko število umetnikov. Poljsko železniško ministrstvo je obiskovalcem kongresa dovolilo 50 odstot. popust na poljskih železnicah. Vsa pojasnila daje glavno tajništvo kongresa, Varšava, Smolna ulica 38.

Važna kulturno-zgodovinska pošiljka

Varšava, 29. julija. (Tel. »Slov.«) Sem je prispel te dni iz Leningrada transport arhivske in kulturnozgodovinske imovine, ki jo je Poljski vrnila sovjetska vlada na podlagi dogovora v Rigi. Med važnimi kulturnozgodovinskimi redkostmi tega transporta se nahaja portret kralja Stanislava Avgusta od slikarja Pacarelja, nadalje kip Kosciuska v klečečem položaju ter kip kneza Josipa Ponjatovskega

Zeppelin se odpravi zopet v Ameriko

Friedrichshafen, 29. jul. (Tel. »Slov.«) Ker je 12 urna poskusna vožnja zrakoplova »Zeppelin« potekla popolnoma zadovoljivo, so se takoj začele priprave za polet v Ameriko. Ni še gotovo, ali bo start v sredo ali v četrtek. Na vsak način pa hočejo odpotovati čimprej. V Ameriki hoče zrakoplov ostati le malo časa in okoli 15. avgusta iz Friedrichshafna nastopiti pot okoli sveta. Ameriški udeleženci poleta okoli sveta se bodo že pri tem povratku peljali z zrakoplovom v Friedrichshafen.

Nesreča na morju

Atene, 29. jul. (Tel. Sl.) V Egejskem morju se je pripetila velika katastrofa, ko sta trčila skupaj osebni in neki tovorni parnik. Osebni parnik je preklalo na dvoje in se je potopil v petih minutah. Dosedaj so potegnili iz vode 7 utopljenecv. Smatra se, da se bo število mrtvih zvišalo na 15.

General Dabič težko obolel

Belgrad, 29. jul. (Tel. Slov.) Divizijski general Ljuba Dabič je težko zbolel ter se je moral podvreči težki operaciji. General je znan kot osebni prijatelj Nj. Vel. kralja.

Novosadska vremenska napoved. Prevladovalo bo oblačno vreme z zmernimi vetrovi spremenljive smeri. Mestoma bo nekoliko dežja.

Dunajska vremenska napoved. Sev. Alpe: V splošnem spremenljivo vreme in začasno lahko zboljšanje. Temperatura se bo nekoliko zvišala. Južne Alpe: Nobene spremembe dosedanjega vremena.

Kaj je novega

Koledar

Torek, 30. julija: Abdon in Senen, mučenca; Julita, mučenica.

† Dr. Julij Dereani

Kamnik, 29. julija.

Danes je umrl zdravnik dr. Julij Dereani, v starosti 68 let. 42 let je pokojnik vršil s čudovito požrtvovalnostjo zdravniško službo. Ni bilo ure, da bi dr. Dereani ne hitel h kakemu bolniku, kamor je bil klican. Doma v mestu je po mnogoštevilnih ordinacijah hitel obiskovat težko bolne, ki so bili njegovi pacienti. Za vsakega je imel prijazno in sočutno besedo. V obvešanju zelo prijazen in domač, si je pridobil na prvi mah zaupanje vsakega bolnika in sploh vsakega, s katerim je občeval. Zaradi svoje neumorne delavnosti in ljubeznivosti je bil splošno priljubljen, kot vsekoli praktičen in izurjen zdravnik visoko cenjen in spoštovan.

Poleg svoje službe je posegel tudi v javno življenje. Bil je okrog 10 let mestni župan kamniške mestne občine v dobi pred in po vojni, torej v najtežjem času. V tem kritičnem času se je pokazal kot spreten javni delavec za splošni blagor kamniškega meščanstva. Politično je bil pokojnik zvest somišljenik bivše SLS. In to tudi v najtežavnejšem času.

Tako je bil pokojni dr. Dereani markatna osebnost. Z njim izgubi ljudstvo priljubljenega zdravnika, pravega človekoljuba, javnega delavca, prijatelja pa zvestega in odkritega tovariša.

Prošnja g. železniškemu ministru

Gotovo si, dragi čitatelj, v vrsti tistih, ki bi se rad seznanil z domačo in svetovno leposlovno literaturo. Kar se tiče slovenske literature, jo boš našel v Ljubljani pa na izbiru. Morda si pa bolj širokega srca, rad bi se seznanil še s hrvatsko, srbsko, zlasti pa nemško knjigo. Vse to se že tudi dobi v Ljubljani, toda iz njih veje tako »svoboden« duh. Gotovo si iz vrst tistih, ki berejo »vse od kraja« in jim še na misel ne pride, da bi se dali vezati po kaki verski ali moralni ideji.

Ti si torej univerzalen človek, hrepentiš in si želiš širokega obzora. Pojdi torej z menoj na križišče raznih kultur! Kulture se pa križajo tam, kjer se križajo jezike; to se godi tudi v Ljubljani, toda pustiva to mračno Ljubljano in združiva na Zidani most. Zdjaj pa, literat, globoko diхни! Dobro pogledj na peron, kjer se prodaja svetovna literatura. Zdjaj je konec spon!

»Nachtschatten« in »Liebesschiff« te popeljeta v višave, »das Strumpfband der Fürstin« je gotovo svetovnega pomena; iz raznih težkih problemov se skoplješ, če kupiš in bereš (saj to kar samo teče) »Ideale Nachte«. Gotovo boš vzljubil knjigo »Tajna njene košuljice, če si pa malo bolj talentiran, tedaj se pa moreš spraviti tudi nad »Pariške skrivnosti«. Dragi moj, s tem pa še ni vsega konec; ne da se povedati, koliko lepote in čiste umetnosti je še tu nagromadene. Vse to pa pojasnjujejo lepe slike, če seveda nisi vezan po kaki moralni.

Poglej, dragec, cel svet ima priliko spoznati, da naš slovenski narod ni zaostal, ampak hiti naprej in se oplojuje z najboljšim šundom, domačim in tujim. Pripeljal sem te do tu, zdaj pa, kakor veš in znaš!

V knjigi »Cerkev« na str. 69. berem sledečo misel A. Baudrillarda: »Sedaj se nam čudno zdi, da so se tako strogo kaznovali začetniki in razširjalci družabnemu redu nevarnih zmot (take so bile srednjeveške herezije). V moderni dobi se kaznujejo prestopki in zločini, a dovoljujejo in celo hvalijo se pisatelji, filozofi, socialni in politični teoretiki, ki so s prevratnimi ali nemoralnimi načeli zapeleli zločinca. Kaznujejo se posledice, ne pa načela in prvi povzročitelji. V srednjem veku so nastopali nasprotno. Katero postopanje je pravičnejše?«

Morda bi se dalo pri železniškem ministru doseči, da bi se ta šund preganjal vsaj iz železniških lokalov. To bi bilo za zdrav rod v državi koristno. Če se bo pa branje takih stvari dovoljevalo še naprej, potem se je pa bati, da nam bo mladina, po tem šundu popolnoma izkvarjena, zrastle še bolj čez glavo kakor je že.

Likovič Joža:

Kadar klasje zori...

Paški zvonovi drobijo v beli dan: bim, bim, bom, bim, bim, bom... Srebrni zvoki se v razposajenih vrtincih kotiljo skozi ozke line, se bratijo z žgolečim škrjancem na vegastem slemenu, dramijo zaspanega Pristavca, odskakljajo na Breg ter se zavrtje okoli Kabeja, ki zadovoljno dromlja za podom. Na Zadušencah se srebrni bratci razpustijo; najpogumnejši gredo med gmajnske v Veseljski vasi in se vtihotapijo pod divje trtove, drugi potrkaajo na kamrico dekleta, ki si prepleta svetle lase in misli na fanta, ki jo čaka pri znamenju nad vasjo. Nekateri dvignejo berača, polnega slin in nadloge, nekateri pa teko za vetrom na Zalostno goro in k sv. Vidu... To nedeljsko pritrkavanje, polno blagoslova in kipeče radosti. Božja milost se vozi na zlatih perotih...

Pri Mrkunu pojo nedeljski pivci in vije rdečo star napav: »Megla, megla iz jezera...« Pred gostilno stojijo kmetje v širokih, črnih klobukih in se sramežljivo prestopajo od vogala do vogala. Ne morejo se odločiti, ali bi stopili v pivnico, da bi malo pozabili težave in črno, barsko zemljo, ki težko rodi. Rdeče zagrznjena gostilniška okna vabijo, medeno rezni vonj politega vina je prijeten.

Med razori pa hodita Matevž in Cila, hlapec in dekla, dvoje ljudi, ki šteje srečo po krvavih žuljih in potočnih solzah. Za roke se vodita in sročo iščeta. Med krtinami, pod gosto jelšo, ob zapuščenih jaških in pustih brežinah, kjer se sonči gadja zalega. Razposajeni vrabci kričijo v prosu in nagajajo:

Med »občinskimi« otroci v Velesovem

Ljubljana, 24. julija.

Mestna občina je velika mama, zakaj prav mnogo otrok ima in za mnoge mora skrbeti. Skrbni so težke, zakaj otrok ima prav mnogo, le denarja je tako prebito malo. No, tudi letos je premagala vse težave in preskrbela nekaterim prav prijetne počitnice. Zal, prav kratke so bile, ali vseeno prijetne!

Letovišče ljubljanskih »občinskih« otrok je letos v Velesovem. Miren gorenjski kraj, precej daleč od avtomobilske ceste in tovarniških strojev, do zelenja in drevja nimaš daleč, ker ti je pred nosom, svežega zraka na preostajanje, pa recite, da Velesovo ni primeren kraj za počitnice naših malčkov.

Najprej je bilo v Velesovem na počitnicah 40 ljubljanskih dečkov kratkohladičnikov. Tri tedne so bili tam, od 2. do 23. julija. Stanovali so v dveh šolskih sobah v bivšem velesovskem samostanu. Prav hitro so se dečki udomajili tam, tako prijazno se jim je zdelo, da jim je bilo kar hudo, ko so morali 23. julija odriniti nazaj v Ljubljano in napraviti prostor deklicam. To je bilo petja, pa tudi joka, ko so se poslavljali od Velesovega in počitniškega nadzorstva. Zelo radi so imeli otroci nadzorovalne učiteljice in kako hudo jim je bilo, ko so se morali ločiti od njih. Bilo je od sile pozdravljanja, ko jih je naložil velik mestni avtobus in jih odpeljal iz Velesovega.

Sedaj so v Velesovem deklice. Tudi te so se hitro vživele. Prvi večer so se malo jokale: »Oh, domov!«, druga dne pa so se že znašle in se že zavedale, da vendar njihove mamic ne morejo ž njimi na počitnice. Zato so se jih pa spomnile in popisale kupe razglednic domov, kako jim je dobro v Velesovem, kako so zadovoljne in kako dobro imajo za jesti.

Otroci spe na slamnjačah. Čez dan se natekajo in nakriže in se zvečer še spomnijo ne, da so slamnjače za spoznanje trde. Zvečer zaspe, kot bi mignil in že par minut kasneje, ko se vležejo, je v sobah popolnoma tiho.

Priliko za krasne izlete v okolici Velesovega otroci namreč kar nič ne zanemarjajo. Hodijo na Štefanjo goro, v krasne sprehode grada Strmolja, v Cerklje in še kam drugam. Spotoma nabirajo po gozdu jagode — teh je sedaj v gozdovih vse črno in kako dobre so! Otroci so včasih čuda črni okoli ustec.

Vsak dan napravijo otroci kak večji izlet. Pri izletu je glavna južina in ker otroci ne hodijo v gostilne, vzamejo južino s seboj. Počitnic ni brez kopanja. Velesovski otroci se hodijo kopat v bližino Cerklj ali v Kekro na Visoko. Voda je za kopanje prav pripravna, še bolj pa za nekaj, kar je mnogo bolj prijetno kot kopanje, za brozganje namreč. Nevarnosti ni nobene, voda je premajhna. Kadar zvedo da se gredo kopat, so vsi polni navdušenja. Če pa so doma, se pa igrajo in koliko iger vedo. Če se ne morejo igrati in žogati na prostem, se pa ob slabem vremenu zabavajo z dominami in s tombolo. Čas jim tako prav hitro poteka.

Otroci so pod stalnim nadzorstvom gg. učiteljice Vide Bezjakove, Ivanke Travnore in Pepce Vrhovnikove. Gospodične se skupno z otroci udeležujejo iger, izletov, kopanja, spe z njimi, ni čuda, da jih imajo otroci tako radi. So sicer zelo stroge radi reda, kar pa nič ne de. Prav prijetna pa njihova služba ni: večne sitnosti imajo z otroci, ponedvni in tudi ponoči.

Ko je g. dr. Mis, mestni zdravnik in zdravstveni nadzornik teh otrok, izbral slabotne otroke za počitnice, je presneto dobro izbral. Otroci so zelo bledikavi, toda sedaj so se že zelo popravili in dobivajo čim dalje lepša lica. Spočetka je bilo mnogim pogosto slabo, sedaj pa je to prenehalo. Učiteljice pa ne godrnjajo temveč so z otroci zelo potrpežljive.

Hrana je izvrstna in obilna. Za njo skrbita dve sestri iz ljubljanske ubožnice. Zaslužita obe javno pohvalo za svojo skrb za otroke, ki niso lačni. V mali kuhinji gospodarita v taki vročini, da sta obve ves dan premočeni. Pa tudi ti dve ne godrnjata. Otroci dobe ob 7 zjutraj ali kavo, čaj,

kakao ali mleko ter velik kos kruha, ob 10 kos kruha, namazan z medom, marmelado ali maslom, opoldne pa sledi dobro kosilo. Jedi so prav tečne: juha, kaša, strožji fižol, ješprenj, grah, riž, krompir, solata, pesa, koleraba, špinača itd. Razen govejega mesa je na jedilnem listu včasih tudi košček pečene teletine, dalje pečivo in cvrtje iz testa. Ob 4 je južina kot dopoldne, razen tega pa še večkrat sladko ali kislo mleko, sir itd. Zvečer je zopet dobra večerja in otroci jo pridno pospravijo, kajti poprej se dobro nahodijo in naletajo. Po večerji še malo ponore in se naskačejo. Ni dobro iti s polnimi želodčki spat. Kruha imajo otroci, kolikor hočejo.

Za otroke je poskrbljeno tudi v verskem oziru. Molijo skupno pred in po jedi, zjutraj, opoldne in zvečer. Ob nedeljah pa gredo lepo v parih v cerkev k pridigi in sv. maši. Vedejo se prav vzorno in domačini nimajo proti ljubljanskim otrokom nobenih pritožb. Tako je prav.

Smrtna nesreča orožnika

Ljubljana, 29. julija.

Popoldne so se po mestu že razširile vesti o grozni smrtni nesreči, ki je doletela mladega orožnika v hiši orožniškega polka na Bleiweisovi cesti.

Nesreča se je pripetila ob 15.10. v uradni sobi v prilijču je čistil 26letni orožniški kaplar Janez Jug svojo službeno puško. Morda ni vedel, da je nabita, morda je pa vedel, pa je vkljub temu nadaljeval s čiščenjem. Bil pa je v sobi sam. Njegovi tovariši in predstojniki v sosednjih sobah so nankrat zaslišali strel. Prihleteli so v sobo, kjer je bil Jug, našli pa so tega na tleh, vsega oblitega s krvjo. Kroglja, ki jo je po nesreči sprožil, držeč puško-manilherco na kolenih, mu je predrila glavo. Šla mu je med oči in skozi možgane ter je izstopila zadaj, dva, tri centimetre nad tilnikom ter se odbila ob stenskem stropu. Strel je bil smrten in je bil Jug mrtev že v prvem trenutku, ne da bi kaj vzkliknil ali zajekal.

Na lice mesta je prišla uradna komisija: pomočnik orožniškega poveljnika kapetan I. razreda Djordjevič, vojaški zdravnik Špirovič in zastopnik policije okr. nazd. Matko Močnik kot prič. Komisija je ugotovila, da gre izključno le za smrtno nesrečo, nikakor pa ne za samoumor. Jug je namreč še držal v roki čistilno cunjico, na mizi pa je še tlela njegova cigareta. Truplo Juga so prepeljali na odredbo komisije v mrtvašnico vojaške bolnice.

Pokojni Jug je bil po pripovedovanju tovarišev vesel in veder človek ter splošno priljubljen radi svoje marljivosti tudi pri predstojnikih. Pri orožništvu je služboval četrto leto.

Smrti ga je rešil

Zadnje nedelje se je kopal 17letni pekovski pomočnik Ivan Kocmut v Dravi pred Schmiederejevim posestvom v Mariboru. Nehote je zašel v vrtnice, ki ga je potegnili navzdol. Med kopajočimi se je bil Ivan Stumberger, dimnikarski pomočnik pri g. Ludviku Pucju, ki je imel toliko poguma, da je skočil v Dravo in rešil potapljaljočega se, pri čemer je bil Stumberger sam v veliki nevarnosti. Ko ga je privlekel na kraj, je pa postal še slabši kakor Kocmut. 29. t. m. zjutraj mu je njegov mojster odredil delo na Meljski cesti. Stumberger, vesten in marljiv dimnikarski pomočnik, je šel druge volje na delo, čeravno mu je bilo še od prejšnjega dne jako slabo. Peljal se je s kolesom, toda pred Scherbaumovo palačo mu je postalo tako slabo, da je padel raz kolo in se na obrazu poškodoval. Tudi ta nezgoda ga ni motila, temveč je šel naprej na delo, in sicer peš, vodeč kolo seboj.

Plavajoča ženska glava

V nedeljo 28. t. m. se je po Mariboru razširila govorica, da so v soboto 27 t. m. popoldne blizu tovarne Hutter v Melju kopajoči se mladeniči potegnili iz vode odrezano žensko glavo; bili so mnenja, da je bila dotična ženska stara kakih 22 od 25 let. Fantje, ki nimajo pojma, kakšne velike važnosti bi bila ta glava za uradne poizvedbe, so glavo kratkotalno vrgli nazaj v Dravo in valovi so jo odnesli dalje. Ker v Mariboru sedaj nikogar ne pogrešajo, mislijo, da je glavo prinesla Drava iz Avstrije. — O tej stvari se je naš poročevalec informiral na policiji, kjer so izjavili, da se vršijo zaslusjanja. Do sedaj se še ni ugotovilo, ali odgovarja vest o najdeni ženski glavi resnici ali ne.

Mišja nadloga

St. Jernej na Dolenjskem, 29. jul.

Velikansko škodo so naredile letos miši po nekaterih poljih. Zlasti je močno prizadeto polje vasi Javorovica, najvišje ležeče vasi pod Gorjanci. Uradno precejena škoda znaša 65.000 Din. Nekaterim posestnikom je žito popolnoma uničeno, drugim deloma. Nekateri pšenice niti za seme ne-bodo imeli. Morali so še zeleno pšenico pokositi. In ta mišja nadloga se je preselila, potem ko je Javorsko polje popolnoma uničila v nižje ležeče vasi pod Gorjanci. Zlasti je ogrožena vas Vratno. Vas Javorovica, ki je že itak revna, je nujno potrebna podpore s strani oblasti.

Nesrečna hiša

Slovenska Krajina, 28. jul.

Pred enim tednom smo na tem mestu poročali, da je pri Šomenovih v Brezovici umrla mati, ki je v veliki bedi zapustila šestero nedorasle dece. Komaj pa so ubogo mater pokopali, je hišo zadelo nova nesreča, ki se bo najbrž tudi končala s smrtjo. Po materini smrti je začel gospodinjiti 16-letni sin. Moral je tudi molsti. Pri tem ga je davi zadelo velika nesreča. Sedel se je h kravi, da bi jo pomolzel. Krava ga najbrž ni spoznala. Komaj se je vsedel in dvakrat ali trikrat potegnil, je krava dvignila nogo in ga s tako silo brcnila, da je v trenutku obležal na tleh. Zadel ga je ravno v trebuh in sicer tako nesrečno, da mu je predrila kožo in mu zadala globoko rano. Zelo so poškodovane tudi kosti. Sploh je dobil fant močne notranje poškodbe, katerih najbrž vkljub zdravnikovemu prizadevanju ne bo mogel preboleti, zlasti ker je prišla zdravniška pomoč precej pozno.

Osebnosti

★ Promocija. Na graški univerzi je dne 26. julija t. l. promoviral g. Stane Strnad iz Ljubljane za doktorja vsega zdravilstva. Častitamo!

★ Poroka. V soboto, dne 27. t. m., se je poročil v Krefeldu g. dipl. inž. Herman Klinar z gospodinjico Edith Stockhausen.

★ Iz vojaške službe. Imenovani so za poveljnika 2. pionirskega bataljona inženjerski major Vladimir Celestina; za poveljnika 121. zrakoplovne skupine zrakoplovni major Teodor Uzelac; za poveljnika torpiljarke »T 1« kapetan korvete Miroslav Stumberger; za poveljnika torpiljarke »T 4« kapetan korvete Aleksander Uhlík; za poveljnika broda »Sitnica« kapetan korvete Ciril Vilfan; za poveljnika broda »Silni« poročnik bojnega broda I. razr. Aleksander Gricen; za vršilca dolžnosti šefa vojnega odseka pri direkciji rečnega prometa poročnik bojnega broda I. razr. Vladimir Kostanjevec. Razrešeni so sedanje dolžnosti topniško-tehnični polkovnik Vladimir Lukič, kapetan fregate Nikolaj Stajnlj, poročnik bojnega broda I. razr. Ivan Levac in ekonomski kapetan I. razr. v mornarici Franc Dornič ter stavljeni na razpoloženje ministrstvu vojske in mornarice. Po službeni potrebi so odrejeni za vršilca dolžnosti poveljnika 61. eskadrile zrakoplovni kapetan II. razr. Hinko Hubl; za poveljnika 281. eskadrile zrak. kap. I. razr. Ferdo Gradišnik; za vršilca dolžnosti poveljnika 282. eskadrile zrak. kap. II. razr. Franjo Pirč; za vršilca dolžnosti poveljnika 431. eskadrile zrak. kap. II. razr. Vladimir Lorin; na službo v inženjerski oddelek poveljstva osješke div. oblasti inž. kap. II. razr. Ljubomir Pokorni in za vodnika v 1. polku trdnjavskega topništva inž. podporočnik Verner Vrbič.

★ V naše državljanstvo je sprejet Ferdinand Bartl z Viča.

Iz železniške službe.

Premešeni so: Ukazni uradniki II. kategorije: Kuster Ivan, komercialni uradnik, ekspozičura kontrole dohodkov G. D. v Mariboru k prometnemu komercialnemu odeljenju direkcije Ljubljana; Seme Avgust, komercialni uradnik, ekspozičura odeljenja kontrole dohodkov G. D. v Ljubljani k prometnemu komercialnemu odeljenju direkcije Ljubljana; III. kategorije: Kajžer Franc, admin. uradnik, ekspozičura kontrole dohodkov G. D. v Mariboru k prometnemu komercialnemu odeljenju direkcije Ljubljana; Perše Karel, admin. uradnik, ekspozičura kontrole dohodkov G. D. v Mariboru, k prometnemu komercialnemu odeljenju direkcije Ljubljana; zvaniki I. kategorije: Vanda Anton, prometni zvanik, Skofljica, v odeljenju kontrole dohodkov G. D. Belgrad; Šajher Vekoslav, prometni zvanik, Kraljevec Prelog, v odeljenju kontrole dohodkov G. D. Belgrad; Berglez Ferdinand, spre-

»Ljubezen ha-ha! Ljubezen ha-ha!« V ščavju pa se dere ptič s kavkastim glasom: »Počak! Počak!« Leščejev se skrivnostno pregiblje, nevšečen skrat išče sladko ljubavno zel...

Matevž hlapčuje pri Mrkunu, Cila je kavarica pri Figarčku. Oba sta prišla iz Kotov v dolino. Pozabljen kraj, kamor še smrt komaj zaide, da reši starce nadlog in burje! Vsako nedeljo se počitčeta na samotni stezi pri gosto obraščeni jami, kjer žgejo glino. Gospodarji ne vidijo radi, da se shajajo njihovi hlapci in dekla. Zavistni ponos velikih mora ločiti tudi njihove hlapce in dekla. Mrkunov hlapec je več kot Figarčkova dekla, on nosi črn klobuk, celo na semenj se vozi... Bog varuj, da bi ju kdo zasačil. Zato naj ostane ljubezen skrita za jaški...

Zita šumijo, veter vrtinči klasje in vije rdečo makovo perjanico. Prelestna ubranost je razlita vsepovsod, tu ni velikih in malih. Samo Bog je velik, gore ležijo pri njegovih nogah, polja so ozka, žita pa drobna in zlata. Le človeška srca hlepajo...

»Ali bova shajala?« skrbi Cilka in vrže pisano rufo v travo. Roj kobilic se spusti nanjo.

»Bova, bova!« misli trdno Matevž in gleda žulje na dlani. Krvavi so in peko. Včasih ga boljjo, kakor da poganjajo svoje zbadajoče korenine prav do srca.

»Mrkuna pocukam, morda primakne kak desetak, potem pa napraviva,« sili hlapec in pomakne klobuk na oči.

»Misliš, da pojde?« stisne Cila Matevžovo roko.

»Pojde, lepo bo nama, angeli bodo hodili k nama v vas in peli...« postaja hlapec nežen ter se oddahne.

Bežen smehljaj se ujame na razsušenih ustnicah, lica zagorijo, roki se najdeti. Dvoje duš se strne v vdani nesebičnosti in neskaljeni zaupljivosti. Kdo ju razume, morda samo zlata in sladka žita, morda le ptiček s skromno pesmico... Svetle in mikavne slike vstajajo pred očmi Cile in Matevža. Hišica ob veliki cesti, nova in prijazna! Kako se bodo blestele bele stene s tremi okni, z vabljivimi, prostornimi vrati, z rožmarinom in tiho srečo. A za okni zdrava, rdeča ličeca ter ljubke oči!

Zita so zajeta v ognjen sijaj, zlato se topi med klasjem. Prepelice poletavajo nad polnimi razori, murn se je zganil v mehki travi. Kdo ne bi sanjaril o sreči in lepem življenju? Vsaj še gruda kipi ter hoče kvišku!

Za leščevjem se razhajata Matevž in Cila, polna sanj in blagodejnega upanja. Večerno razpoloženje je lagodno in vabljivo. Plašen golob kroži nad Mrkunovim vrtom, iz hlevov je čuti konje, ki drobijo sladko seno. Kos lušči semena, bori se skrivnostno pregibajo... Za razori hite dekleta v ozkih predpasnikih, na glavah neso zvrhane škafe zrelih, maščobnih malin.

Zrak postaja malce grenkoben; pastirji kurijo na faškarski gmajni. Okoli dimastega ognja skačejo in kričijo: »Paški mežnar — s trto zveč — v vodo skočil — čopek zmočil —« Matevž in Cila vsega tega ne slišita, komaj da občutita žulje na rokah... Pa kaj žulji, kaj moreča skrbi! Vsaj je srce polno zdravlja, sladkosti in ljubezni! Vsaj se jima smehlja od vsepovsod ljuba sreča.

Svečana tišina je razlita pod belim nebom. Bog gleda na zemljo in v človeška srca.

Dr. Joža Glonar:

Tajinstvena knjižnica Ivana Groznega

Zadnja leta se od časa do časa po listin pojavljajo članki o tajinstveni knjižnici Ivana Groznega, ki mora biti zazidana nekje pod Kremljem, in ki hrani neprecenljive zaklade. Pri tem se zgodovinska resnica meša z legendami; čim več se piše o kaki stvari, ki je sama po sebi v resnici skrivnostna, tem bolj skrivnostna postaja, kar je s človeškega stališča popolnoma umljivo. Tako stoji n. pr. v »Slovenec« z dne 23. julija t. l., v članku o »Tajnah Kremlja«, da je nemški pastor Wettermann, ki je to knjižnico videl, rekel, da bi »žrtvoval celo svoje otroke, če bi mogel te zaklade nakloniti kaki nemški univerzi«. Pomnimo si, da se »svoje lastne otroke« po nemško pravi »seine eigenen Kinder«, in pogledjmo, kaj govorijo o tej knjižnici zgodovinski dokumenti, ki jih je v letniku 1925 »Zeitschrift für Bücherfreunde« sestavil A. Ruest.

Najstarejša vest o tej knjižnici se nahaja v rokopisnem življenjepisu grškega meniha Maksima, ki ga je car Vasilij IV. 1518 poklical iz Atosa, da bi grške knjige, ki jih je car našel med zakladi svojih prednikov, in ki jih v takratni Rusiji nihče ni razumel, prevedel. Ob pogledu na to knjižnico je, prvi življenjepis, Maksim zaklical: »Gospod! Vsa Grčija danes ne premore več takih zakladov, tudi ne Italija, kjer je mnogo naših teoloških zakladov, ki so jih moji rojaki rešili pred Mohamedovimi barbari, pokončal rimski fanatizem!«

vodnik-vlakovodja, Sisak, na Pragersko; II. kategorije: Benčina Ivan, progovni čuvaj, progov. sekcija Novo mesto, k progov. sekciji Ptuj; Savenik Anton, progovni čuvaj, progov. sekcija Novo mesto, k progov. sekciji Maribor, glavna prog. dnevniki: Avbelj Ivan, Kamanje, v Crnomelj, in Zakotnik Albin, Ormož, na Savo.

Preuvrščeni so v zvanjčke I. kategorije: dosedaj zvanjčki II. kategorije: Miklavčič Jurij, sprevodnik, Ljubljana gl. kol.; Tšharer Peter, sprevodnik, Ljubljana gl. kol.; Korošec Alojzij, administrativni zvanjček, Maribor gl. kol.; Klanjšček Leopold, sprevodnik-vlakovodja, Jesenice; Tomšič Mihael, sprevodnik-vlakovodja, Ljubljana gl. kol.; Brajnik Andrej, postajni paznik, Tržič; Koštomaj Miroslav, pregledovalec voz kuril. II., Ljubljana gl. kol.; Čebolin Andrej, strokovnik, kuril. II. Ljubljana gl. kol.; Podraž Anton, postajni zvanjček, Rakek; Schlag Srečko, kurjač-obrtnik, kuril. Maribor; Mandelj Anton, obrtnik, kuril. I. Ljubljana gl. kol.; Polovič Franc, kurjač-obrtnik, kuril. Maribor; Završnik Maks, kurjač-obrtnik, kuril. I. Ljubljana gl. kol.; Šlibar Anton, obrtnik, kuril. I. Ljubljana gl. kol.; Mar Franc, sprevodnik, Ljubljana gl. kol.; za zvanjčke II. kategorije dosedaj služitelj: Tomine Simon, pisarniški sluga, prometno-komercialno odeljenje di-rekcije.

Stalnost je podeljena uradniku III. kategorije, 4. skupine: Mokorel Josip, prometnik, Lesce-Bled; zvanjčki II. kategorije, 3. skupine: Müller Viktor, nakladnik, Maribor gl. kol.

Postavljena sta: za zvanjčke II. kategorije, 3. skupine: Polak Hinko, sprevodnik tovornih vlakov, Zidani most; Donik Ivan, sprevodnik tovornih vlakov, Maribor gl. kol.

Za dnevnikiarje so sprejeti: Bernik Josip, Novo mesto; Mozetič Marija, Ljubljana gl. kol.; Pokorn Elza, Ljubljana dol. kol.; Šlegel Marija, Ljubljana dol. kol.; Poženel Emilija, Ljubljana gor. kol.; Pollak Hermina, Grosuplje.

Druge vesti

★ Ob priliki proslave 10 letnice osvobodjenja Slov. Krajine je dovoljena polovična vožnja po vseh državnih železnicah. Kdor se hoče udeležiti te proslave, naj se javi pri vodilnem odboru za proslavo v Crensovčih najpozneje do 4. avgusta, da bomo mogli poskrbeti poseben vlak.

★ Hrvatje gredo na Češkoslovaško. Ze na svetovlaclavskih orlovskih dneh v Pragi je bila udeležba Hrvatov odlična in številna. Hrvatje pa bodo letos še enkrat poromali na Češko. V septembru bodo namreč Čehi uradno slavili 1000 letnico smrti sv. Vavclava, češkega kralja. Te spominke slovesnosti bo priredila češkoslovaška vlada. Sodelovali bodo vsi državni uradi in vse večje ustanove in korporacije. Teh slovesnosti se bodo tedaj udeležili tudi Hrvatje. V to svrhu je potoval po Češki te dni dr. Andrič iz Zagreba, ki je organiziral in pripravil vse potrebno na to romanje. Program pota je določen tako, da bodo Hrvati odšli iz Zagreba 20. septembra, vrnili pa bi se t. oktobra. Tri dni bi ostali v Pragi in sicer od 26. do 29. septembra, v ostalih dneh pa bi spotoma obiskali Bratislavo, Trnavo, Velegrad, Olomouc in Plzenj. Ob priliki tega potovanja bo v Trnavi na Slovaškem slovesno odkritje spominke plošče zagrebškemu nadškofu in kardinalu Hauliku. Kardinal Haulik je bil namreč Slovak, rojen v Trnavi. Za hrvatsko kulturo ima odlične zasluge. — Za potovanje še je treba prijaviti pripravljavnemu odboru v Zagrebu, trg kralja Tomislava 20.

★ Zahvala. Povodom srebrnega mašniškega jubileja sem prejel od blizu in daleč toliko čestitk, brzojavnih in pisemskih, da mi ni mogoče vsake-mu posebej se zahvaliti. Zato si dovoljujem tem potom izreči vsem dragim prijateljem prav priručno zahvalo, Bog povrni! Naj bi se iskrene želje, ki ste jih izrazili meni, izpolnile v obilni meri tudi nad nami! Ziveli! — V Leskovcu pri Krškem, dne 28. julija 1929. — Dekan Alojzij Kurent.

★ Če oklevate, kam bi — na Ježico jo mahnite! Po Dunajski cesti naravnost skozi lipov drevored, pa ste tam! Po senci, tam zadaj planine, lepšega sprehoda iz Ljubljane ven sploh ni. Na Ježico bo namreč v nedeljo 11. avgusta orlovska prireditev. Tamkajšnja orlovska družina obhaja 20 letnico svojega rojstva in uspešnega delovanja. Ob tej priliki priredi ljubljansko okoliško orlovsko okrožje svoj nastop na Ježici. Vabimo vas, pridite!

★ Nosečim ženam in mladim materam pripomore naravna »Franz-Josef«-grenčica do urejenega delovanja želodca in črev. Glavni zastopniki novodobnega ženskega zdravilstva so preizkusili »Franz-Josef«-vodo v premo-gih slučajih kot brezizjemno naglo, zanesljivo in brez bolečin učinkujoče sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 8823

Dočim so ti podatki mogoče nekoliko tendenciozno pobarvani, vsekakor pa, kakor je pri takih življenjepisih naravno, retorično kolozirani, zveni sledeče poročilo mnogo bolj trezno. Zapisal ga je Fr. Nyenstedt, ki je umrl 1622 kot župan v Rigi. V tem zapisku pripoveduje Nyenstedt, kaj mu je o tej knjižnici pripovedoval njegov starejši prijatelj, pastor J. Wettermann, ki je bil 1565 v Moskvi in tam knjižnico videl. Njemu jo je dal pokazati Ivan IV. Wettermann je videl hebrejske, grške in latinske rokopise, ko so mu jih označili kot darove carigrajskih patriarhov. Knjižnica je bila stoletja zazidana v dveh kletah zraven stanovanja velikega kneza, ki pa so jih takrat odprli, in sam veliki kancler kneza je iz knjižnice jemal razne knjige in jih dajal Wettermannu v roke, v navzočnosti treh prič, Nemecev, ki jih je Wettermann po imenu navedel. Wettermann je dejal na splošno, da je tam imel v rokah spise raznih pisateljev, ki so na zapadu samo še po imenu znani, njih dela sama pa v nobeni knjižnici niso več ohranjena, o knjižnici pa je rekel, da bi, dasi je ubog, dal vse, »kar ima, celo vse svoje obleke (alle seine Kleider)«, če bi ta knjižnica lahko prišla v kako evangeličansko univerzo.

Tudi tretje poročilo je ohranjeno v rokopisu, dragoceno pa je med vsemi najbolj zaradi tega, ker podaja konkretne podatke o vsebini te knjižnice, namreč naslove petnajstih grških in trinajstih latinskih rokopisov, ki jih je pisec, neimenovan pastor iz Jurjeva, imel v rokah. V celoti pravi, je kakih 800 rokopisov, ki jih je car deloma dobil v dar, deloma nakupil, nekateri med njimi imajo celo zlate platnice. Tudi od tega pastora je car

★ Nove zadrage. Pri Sv. Rupertu v Slov. goricah se je ustanovila »Tranilnica in posojilnica. Za p. večje predsednika je bil izvoljen ugleden posestnik in trgovec g. Ivan Lorber. — Živnorojska zadruga se je ustanovila v Kojnicah za ves kojski okraj. Zadruga načeljuje priznan gospodarski strokovnjak ravnatelj inž. g. Rado Sturm. — V Makolah pa so ustanovili vodovodno zadrugo. Predsednik je domači župan g. I. Bogina.

★ Kmetijska razstava v Ljutomeru. Od 11. do 18. avgusta t. l. se bo vršila v Ljutomeru v zvezi z obrtno in industrijsko razstavo tudi kmetijska razstava, ki bo obsegala poleg razstave konj in goved tudi razstavo različnih kmetijskih pridelkov, strojev, umetnih gnojil, krmil in semen. Razstavnega prostora je precej in razpolago ni sicer zaprtega, pa tudi na prostem. Kmetijska pozdručnica v Ljutomeru vabi trdke in posameznike, ki izdelujejo in prodajajo gori omenjene predmete, da se s temi udeležijo razstave in to takoj javijo na naslov družnice. Razstavni predmeti naj bodo do 8. avgusta t. l. v Ljutomeru.

★ Gospodarsko-socialni tečaj. V Slinivci pri Mariboru se je vršil 28. julija enodnevni gospodarsko-socialni tečaj. Zanimivih predavanj se je udeležilo izredno veliko število poslušalcev. Predavali so bivša poslanca Falez in Vesenjaker inž. Muri.

★ Privetni izpiti padlih učencev. Ministrstvo prosvete jeukinilo svoj lanski odlok, po katerem so mogli na srednjih šolah neuspeli redni učenci delati privatni izpit v jesenskem roku.

★ Zanimive okamenine v dolini Triglavskih jezer. Pri naših Triglavskih jezerih je lansko leto g. prof. Fr. Kapus našel nekaj nad kočo pri Triglavskih jezerih zanimive okamenine amonitov. Te okamenine izhajajo iz gor. jurske tvorbe. So precej številne in se nahaja na enem mestu okoli 30 takih okamenin. Posamezni amoniti so precej veliki in imajo večji izmed njih v premeru ca 25 cm. Okamenine se nahajajo

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Nočno službo imajo drevi: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

○ Beviščevo truplo najdeno. Kot smo že poročali, je 24. t. m. zvečer utonil pri plavanju na »Spica« sluga Aloja M. Albin Beviš. Njegovega trupla pet dni niso našli. Včeraj ob pol dveh popoldne pa so otroci, ki so se igrali blizu Opekarskega mostu, opazili, da plava po Ljubljanici moško truplo, oblečeno le v plavalne hlačke. Otroci so zagnali krik; prihiteli so starejši ljudje in potegnili truplo h kraju. Ker na Ljubljanici ni zadnje čase nihče drugi utonil, so ljudje takoj ugabili, da more biti to le truplo Albina Bevišča. Prišla je policijska komisija, ki sta jo tvorila dr. Avramovič in okrajni nadzornik Podreberšek. Ugotovila sta, da je to res truplo Albina Bevišča. Na podlagi oglada je komisija odredila, da se truplo prepelje v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Da se truplo tako dolgo časa ni pojavilo in da je šele v petih dneh priplavalo od »Spice« do Opekarskega mostu, je vzrok najbrže v tem, da so ga zadržale kake korenine v vodi ali pa grmovje.

○ Še o požaru na Barju. Ko je dne 27. t. m. nastal požar v hiši ge. Selanove v Črni vasi, so mogli gasilci pričeiti uspešno z gašenjem šele potem, ko so izpeljali nad 800 m cevi do najbližjega potoka, iz katerega je bilo mogoče dobiti potrebno vodo za gašenje. To delo pa je bilo zelo zamudno in otežkočeno, ker so cevi valed vodnega pritiska pokale in so jih morali ponovno izmenjavati, tako da je, predno se je dobil vodni curek, pogorela hiša že do tal in se je predvsem zahvaliti le brezveternemu vremenu, da niso bila tudi ostala gospodarska poslopja in sosedna posestva žrtev ognjenih zubljev ter so mogli požrtvovalni gasilci požar lokalizirati. Ta požar jezopet resni opomin mero-dajnim faktorjem pri mestni občini, da naše že opetovane prošnje upoštevajo ter ukrenejo, da se čimprej izpelje potreben vodovod v Črno vas. — Barjan.

○ Pes zna prositi. O lepem slučaju pasje inteligence si pripovedujejo sedaj ljudje v Mostah. Ko je pred dnevi gorelo v Mostah pri Tomazičevih, je domači sin ing. Tomazič hotel nekaj rešiti iz sosednjega gospodarskega poslopja. Skočil je preko dvorišča, kar se naenkrat dvigne pred njim iz svoje hišice domači pes. Pes je bil zelo udan domačim ljudem, ni pa maral drugih in jim je rad pokazal svoje ostre zobe. Toda, sedaj, ko je krog in krog gorelo, se je pokazal upornega tudi proti domačemu sinu. Temu se je mudilo, komu se ne bi, ko gori domača hiša, ali pes ga ni pustil naprej. Povzpel se je pred njim in mu položil prednje šape na prsa. Mlademu Tomaziču se je to čudno zdelo, vendar se je hotel v naglici izogniti upornemu psu. Pes pa ga ni pustil nikamor naprej, temveč mu je ves čas

želel, naj bi mu to ali ono prevedel, pa se prevoda grških jurističnih rokopisov ni upal lotiti, pač pa je prevedel Livija in Svetonija.

To so tri zanesljive priče, ki trdno izpričujejo, da se je ta biblioteka v Kremlju res nahajala in da je bila v resnici dragocena. Preostane nam vprašanje, ali se tam še nahaja — in kje?

Prvič je o tej knjižnici pisal Clossius, profesor v Jurjevu, v ruskem in nemškem jeziku (1834). Iskal pa je to knjižnico E. Thrämer, profesor v Strassburgu, ki je — z dovoljenjem ruske vlade — dal v Kremlju celo razkopavati temelje in kleti, ter je o tem svojem iskanju izdal celo posebno knjigo (1892). Njegovo iskanje je ostalo brez uspeha, ker se razkopavanje, kakor pravi sam, ni začelo na pragem mestu.

Ruski učenjaki sami za knjižnico niso pokazali toliko zanimanja. Snegirev je menil, da je mogoče prešla po posameznih kosih v druge cesarske zbirke, ali pa da je pogorela v enem onih mnogih požarov, ki so Kremelj zadeli. Thrämer je zato iskal po vseh arhivih v Moskvi in Petrogradu, pa v nobenem ni našel ne enega rokopisa, o katerem bi se lahko reklo, da je iz Kremlja. Preostala mu je zato samo še ena pot: zasledovati zgodovino zgradbe Kremlja in požarov, ki so Kremelj zadeli. Pri tem mu je pomagal ruski specialist, historik Kremlja, Zabelin, ki pa je bil enako skeptičen kakor Snegirev. Pokazalo se je, da noben požar, kar jih je Kremelj zadela, ni bil tako strašen, kakor oni iz leta 1571., ki pa knjižnici ni prav nič škodil, ker je po njem bil v njej oni nemški pastor, ki nam je rešil vsaj naslove osemindvajsetih rokopisov. Po-

blizu poti, ki vodi na Triglav in bo Slovensko planinsko društvo preskrbelo primerno markacijo do istih.

★ Pri Sv. Jakobu v Slov. goricah so se v neki gostilni fantje stekli. Pri tem sta bila poškodovana celo orožnika.

★ Napad. V soboto, 27. julija zvečer okoli 9 je na cesti pri Spodnjem Dupleku napadel neki K. 41 letnega posestnika Vinka Potočnika iz Žikare pri Sv. Barbari. Z nožem ga je zadel v podpljučnico in ga je smrtnonevarno ranil. Poškodoval ga je tudi na glavi. — Mariborski samaritani — člani rešilnega oddelka so ga prepeljali v Maribor, ali je malo upanja, da bi okrevail.

★ Oproščeni bankirji. Vso Bosno je dolgo časa razburjala afera radi velikega poloma Muslimanske trgovske in obrtniške banke, katere pasiva so znašala 20 milijonov dinarjev. Samo vakufska uprava — muslimanska cerkvena oblast — je izgubila pri polomu 9 milijonov dinarjev svojega kapitala. V soboto je sarajevsko okrožno sodišče izreklo obsodbo, s katero so bili bivši bančni ravnatelj Omanović ter člani ravnateljstva, bivši ravnatelj Valenta Mailbegović, dr. Alečković, Alič in drugi rešeni krivde in odgovornosti. Sodišče je izreklo to razsodbo radi pomanjkanja dokazov. Privatni tožitelji in upniki so bili zavrženi na pot redne civilne pravde.

★ Album slovenskih narodnih pesmi za srednji glas s spremljevanjem klavirja priredil Zorko Prelovec, izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena izdavo 30 Din. 8 izbranih po besedilu in melodiji zanimivih naših narodnih pesmi, ki jih je prireditelj opremil s priprsto, a vendar učinkovito v nekaterih pesmih (n. pr. Bom šel na planince, Ti si urco zamudila) zelo samostojno in prijetno, narodni pesmi primerno klavirsko spremljavo. Ljubitelji narodne pesmi, naši solisti in solistinje bodo te zbirke brez dvoma veselili, da bo našla pot v vsako hišo, kjer se goji glasba.

držal šape na prsih, kot da ga nekaj prosi, kajti napravil mu ni nič hudega. Šele sedaj je ing. Tomazič opazil, da je pes priklenjen. V spremstvu psa je stopil k uti in odklenil verigo. Pes je bil oproščen, v istem hipu se je ukrotil. S svojo upornostjo in s tem, da je znal tako lepo prositi, se je pa le rešil ogujene nevarnosti, ki mu je grozila.

○ Iz policijske torbe. Ker v nedeljo ni bilo običajnega velikega odtoka mestnega prebivalstva v okolico, so se zvečer zelo napolnile ljubljanske goštilne. Posledica je bila razmeroma visoka številka ovadenih razgrajčev in vinskih bratcev. Aretiranih je bilo šest razgrajčev, ki so na Viču napadli straznika Dornika s kamenjem in mu prizdejali občutno rano na čelu. Radi javnega nasilstva bodo imeli sitnost s odtičem. Deset drugih pijancev je bilo ovadenih radi razgrajanja in drugih neumnosti, ki jih uganjajo ljudje v dobrem razpoloženju. Delavec J. Z. je bil ovaden, ker je do krvi pretepel svojo ljubico M. N. Vzrok — ljubosumnost. — Aretirana je bila neka ženska, ker je svoji prijateljici poverila plašč, vreden 700 Din. Dalje sta bili aretirani še dve prostitutki. Franc Bricej z Dobrove je preveč zaupal Ljubljčanom. Ustregel je prošnji popolnoma neznanega mu človeka in mu posodil svoj ročni voziček. S težavo in po dolgem letanju je zvedel potem njegovo ime in se zatekel na policijo, naj ta postopuje ter mu preskrbi voziček nazaj.

Maribor

SKLEP SOLSKEGA LETA NA OBLASTNI VINARSKI IN SADJARSKI SOLI V MARIBORU.

Maribor, 29. julija.

V soboto, 27. t. m., je zaključila obl. vinarska in sadjarska šola šolsko leto 1928-29, ki je 57.. odkar zavod obstoji, vsa okrašena v zastavah, cvetju in zelenju. In kot v predigro lepi svečanosti je zapel na predvečer slavnostnega dne tam nekje za Kalvarijo — prvič letos — klopotec, ta verni drug vinogradnikov naših slovenskih gor in simbol jeseni, odnosno zorenja.

Sklepna svečanost se je pričela s službo božjo, katero je celebriral katehet vinarske in sadjarske šole, g. Petelinšek, v mariborski stolnici. Sodeloval je iz prijaznosti oktet pevskega društva »Maribor«. Službi božji so prisostvovali vsi gojenci in praktikanti, profesorski zbor z ravnateljem in vsi nameščenci zavoda. Oficialnemu delu šolskega sklepa, ki se je pričel ob 9 predpoldne v slavnostni dvorani šole, sta prisostvovala med drugimi komisar dr. Jos. Leskovar kot predstavitelj oblastne samouprave mariborske oblasti in ing. Jos. Zidanšek, obl. kmetijski referent. Iz poročila, ki ga je podal ravnatelj zavoda, g. Jos. Priol, sam nekdanji absolvent tega zavoda, je bilo posneti, da je pričelo šolsko leto 1928-29 z 58 gojenci obeh letnikov, končalo pa je z 52 gojenci, od katerih je 24 absolventov. Sledili so — prvičkrat po 15 le-

kazalo pa se je obenem tudi, da je najbolj verjetno, da se nahaja ta knjižnica kje v bližini cerkve sv. Lazarja, ki je očitno eden najstarejših delov Kremlja, in ki so jo šele leta 1897 tako rekoč odkrili, ker je bila dotlej zasuta. Upanje, da se bo knjižnica kdaj res našla, Thrämerja ni zapustilo do njegove smrti (1917).

Po prvem neuspehu Thrämerjevega iskanja je v Rusiji pojenjalo zanimanje za to knjižnico. Razkopavanje so ustavili, češ, da je nevarnost, da se sicer temelji zrušijo, toda očitno je obenem pač tudi, da je takrat, proti koncu prejšnjega stoletja, Rusija imela druge, nujnejše skrbi. Novi režim je stvar vzel zopet v roke: 1925 se je ustanovila posebna komisija, ki naj preišče »tajne Kremljac«. Poročila o delu te komisije pa kažejo, da je komisija, posebe kar zadeva knjižnico, premalo poučena o dotedanjem delu ljudi, ki so to knjižnico že iskali. Zato se na mestu imen znanstvenikov, ki so o knjižnici pisali in njene rokopise imeli v rokah, pojavljajo po časopisu imena raznih legendarnih Osipovih in Makarjevih, o katerih edini avtentični viri ne vedo nič povedati.

KINO LJUBLJANSKI DVOR
Vesela igra!
BARBARA
Ronald Colman
Ob 4., 1/4 na 7., 1/2 8., 9 uri.

Srajce za gospode

cefir z 2 ovratnikoma od 58 Din naprej; fini modni cefir od 70 Din naprej; najfiništi svileni poplin od 110 Din naprej; bele najfinišne sifon od 68 Din naprej; panama, odprte od 68 Din naprej; spalne najboljšje vrste od 85 Din naprej; spodnje hlače, fine, gradl od 35 Din naprej. Lastni izdelaki! Prvovrstno blago!
F. L. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.

tih — javni izpiti iz računstva in geometrije poljedelstva, kmetijskega prirodopisa, vinarstva in kletarstva ter iz sadjarstva z uporabo sadja. Eksaminirali so: ing. Rauter, prof. ing. Simonič, dipl. agr. Šiftar, prof. Vojsk in ravnatelj Priol. Ti izpiti so pokazali povprečno odlične uspehe; pokazali pa so tudi, da je prošla predavana učna snov ne morda v mehanično, časno, ampak v trajno duševno last gojencev, ki se bo še — upamo in želimo — bogato kapitalizirala. Cela prireditev, dasi letos bolj domačega, intimnega značaja, je potekla izredno svečano, a vendar harmonično in toplo pri srčno.

Komisar obl. samouprave, g. dr. Jos. Leskovar, vidno zadovoljen, je izrazil svoje priznanje zavodu, posebno pa še g. ravnatelju na doseženem, vesplošno zadovoljivem uspehu, čegar najboljši dokaz je znanje učencev. Odhajajočim absolventom, med njimi trem odličnjakom (Potočnik, Šilec in Jelen), ki so bili v viden znak priznanja njih napredka v teoriji in praksi posebej obdarovani, je g. komisar ob razdelitvi spričeval in darov čestital, poudarjal pa je, da ni spričevalo edino merodajno potrdilo napredka, odnosno sposobnosti in porabnosti. Marsikdo, ki morda formalno ni odličnjak, je tudi odličnjak, ako ima zavest, da je storil v danih prilikah, po svojih močeh in talentu, vedno in povsod svojo dolžnost. In takih mož — predvsem takih — rabi naša kmetijska stroka, rabi življenje, ki itak izenačuje in izravnava, kar kvart skladnost v življenjskem krogotoku.

Tople so bile tudi besede vzpodbude, ki sta jih gg. oblastni komisar in ravnatelj zavoda položila na srce poslavljajočim se absolventom ne pot v praktično življenje.

Po zahvalnem nagovoru absolventa Potočnika na naslov ravnatelja, profesorjev in inštruktorjev ter po odpetju nekaj narodnih pesmi po pevskem zboru gojencev pod taktirko prof. Družoviča, je bila svečanost, ki bo ostala vsem udeležencem, posebno pa gojencem brez-dvomno v najlepšem spominu, zaključena. — I. S.

□ Zbor donskih kozakov »Platov« koncertira v Mariboru v sredo, 31. t. m. ob 20 v dvorani »Union«. Ta znameniti ruski moški zbor, pod vodstvom gosp. Nikole Kostukova, je isto svetovno znan kakor Jarofov zbor donskih kozakov in ne zaostaja v umetniškem oziru niti najmanj za Jarofovim zborom, o čemur nas prepričajo tozadavne svetovne kritike. Spored koncerta je zelo zanimiv in vsak obiskovalec tega koncerta imel zopet priliko, navžiti se prekrasnega petja tega sijajnega ruskega moškega zbora. — Predprodaja vstopnic pri tvrdkah Brišnik, oziroma Höfer.

□ Mariborčani in mariborska okolica. Naj ne pozabi nihče najugodnejšega dneva 4. avgusta 1929. Ta dan priredijo naši pridni poštarji veliko dobrodelno tombolo, v kateri nudijo veliko lepih dobikov, in sicer 10 tombol, 15 desetink, 25 petink, 50 četvork, 100 tern in 200 amb. Dobitki so kakor navadno vsako leto pri tomboli poštarjev krasni, da bo marsikateri šel prav vesel domov. Da ima tombola toliko lepih dobikov, gre hvala našim gospodom trgovcem in tovarnarjem, kateri so podarili večino dobikov. Mariborska skupina pismonošev je izdala od zadnje tombole lanskega leta do danes 9500 Din redne podpore in 19148 Din izredne podpore ubogim bolnim tovarišem in njihovim družinam, vdovam in sirotam po umrlih tovariših. Za to lepo vsoto se v imenu vseh, kateri so bili deležni teh podpor, odbor osrednjega društva nižjih poštinih uslužbenecv prav priručno zahvaljuje in se priporoča, da bi občinstvo še v naprej podpiralo humanitarno delo poštinih uslužbenecv in pridno kupovalo srečke, katere dajejo vsi pismonošci in trafike. Srečka stane samo 250 Din. Glavni dobitki so v izlozbi v Gosposki ulici pri tvrdki Martine od srede 31. julija 1929 naprej v ogled.

□ Obrti in trgovine v Mariboru. Katarina Herman v Krekovi ulici je dobila obrtni list za trgovino z mešanim blagom. — Ivana Cvilak, Samostanska ulica 11 je dobila dovoljenje za trgovino s cvetlicami in za opranje grobov. — Kalond, družba z o. z. na Aleksandrovi cesti je dobila obrtni list za trgovino z barvami, laki in firnezi. — Kemindustrija »Karl Golež« prenesla svojo trgovino iz Melja na Aleksandrovo cesto št. 44. — Božidar Guštin v Cankarjevi ulici je dobil obrtni list za trgovsko agenturo in komisijo.

□ Nezgode. Dne 27. julija si je poškodoval pri delu pri Schellu na Koroski cesti uslužbeni ključavničar Oskar Gruden prste na desni roki in je iskal pomoči pri rešilnem oddelku. — Isti dan popoldne so prepeljali 36 letno v Betnavski ulici stanujočo Terezijo Novakovo radi živčne bolezni v Ljubljano. — Zvečer pa je dobil pri delu 30 letni v Krčevini stanujoči zidar Martin Kollman rane na levi roki in je iskal pomoči na rešilni postaji. — Dne 28. julija ob 1 ponoči je bil napaden v Mesarski ulici 29 letni kurjač Josip Rončič in je dobil rane na levem očesu. Rešilni oddelk mu je nudil prvo pomoč. — Ob 8 zjutraj pa se je zastrupil 23 letni Štefan Maslak z alkoholom. Rešilni oddelk ga je prepeljal v bolnico.

□ Ukradeno kolo. Ivan Gašpur, pomagač pri Rapidovih športnih prostorih, je bil 28. t. m. v Bohovi pri Mariboru in sicer v Grašičevi gostilni. Pred gostilno je postavil svoje kolo, katero mu je naenkrat zginilo. Zanimivo je pri tem dejstvo, da je Ivan Gašpur to kolo komaj pau ur poprej kupil, radi česar si ni zapomnil niti številke niti tipa kolesa. Kolo je vredno 1000 Din in se je oskodovalanc odločil plačati 200 dinarjev dotičnemu, ki dobi tatu.

□ Zasačeni tatovi sadja. 19 letni v Račju št. 40 stanujoči posestniški sin Ivan Greif je v nedeljo 28. julija zvečer čuval sadovnik svojega očeta. Čakal je, da pridejo tatje in v resnici so bili točno ob 22 v sadovniku. Greifu se je posrečilo prepoditi jih. Nato je mirno čuval sedeč na svojo mesto. In glej! Naenkrat so ga obkolili fantje in čuval sadovnika svojega očeta je dobil več zboldajev z nožem v levo stran prs. Obveščeni rešilni oddelk ga je prepeljal v oblastno bolnico v Maribor.

□ Pretep. Dne 29. julija ob 2 po noči je nastal v Pekrah pri Mariboru med kmečkimi fanti pretep, pri čemur je zadobil 23 letni v Radovanju št. 7 stanujoči delavec zboldajev v čelo in je moral iskati pomoči pri rešilni postaji v Mariboru.

□ Borza dela v Mariboru. Od 21. do 27. julija je iskalo dela 136 oseb in sicer 82 moških in 54 ženskih; službenih mest je bilo 113 prostih, delo je dobilo 47 moških in 35 ženskih, tedaj 82 oseb; odpotovalo jih je 20, odpadlo pa 21, koncem tedna pa jih je ostalo še 876 v evidenci. Od 1. januarja do 27. julija pa je iskalo dela 3480 moških in 1771 ženskih; 2829 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 1124 moških in 1123 ženskih, odpotovalo jih je 752, odpadlo pa 1376.

□ Pri borzi dela v Mariboru dobijo delo: 20 hlapcev, 1 klepar (starejši), 3 mizarji, 2 kolarja, 2 čevljarja, 1 usnarj, 1 natakari, 1 podkovski kovač, 2 zidarja, 1 tapetnik, več vajencev (kleparske, ključavničarske, kolarske, pekarske in usnarske obrti ter trgovske stroke), kakor tudi 20 kmečkih dekel, 1 kmečka gospodinja, 3 poljske delavke, 7 kuharic, 26 služkinj, 3 sobarice, 2 varuški, 3 vzgojiteljice, 1 otroška vrtarica, 2 fotografirni, 2 šteparici za gornje dele čevljev, 2 šivilji za obleko, 2 plačilni natakari, 2 podnatakari, 1 perfektna korespondentinja za slovensko in nemško korespondenco, 2 boljši gospodinj, 2 postrežnici, 4 šiviljske vajenke, 1 trgovska vajenka, 2 gostilničarski kuharici, 20 kuharic, služkinj in sobaric za ščivo.

□ Pri mariborski borzi dela se je uvedla ob nedeljah in praznikih od 9 do 11 dopoldne dežurna služba.

Celje

□ Starešine celjskega Orla so uljudno vabljene, da se udeležijo okrožne prireditve dne 4. avgusta t. l. v Trbovljah v kroju. Odhod v Trbovlje v nedeljo jutraj ob četrtno 8. Po prihodu vlaka v Trbovlje je na kolodvoru sprejem, nato pa sprevid v župno cerkev po sporedu, kakor ga je prinesel »Slovenec« v nedeljo. Po sv. maši bo kratka skušnjava za popoldanski nastop, popoldne ob 3 pa ob Društvenem domu javna telovadba.

□ »Mogočen« šofer. Nek šofer je vozil skozi Gaberje z nedovoljeno brzino. Pa ga je ustavil stražnik in zahteval od njega legitimacijo. »Tam je številka na avtomobilu!« Z dvakrat preje sem bil tukaj ovaden, sedaj se bom pa pritožil na višjo oblast! se je odrezal in jo z isto brzino mahnil dalje po Gaberju. Ker pa ima avto res številko in imajo pri oblasti pod to številko zapisanega tudi grešnika, bo seveda šofer vseeno kaznovan. Pri tej priliki bi poudarili, da bi naj policija še poostrišla svojo pozornost na šoferje, ki zlasti po predmestnih ulicah vozijo z brezobzirnostjo do pešcev in ostalih vozil. Prijemala pa naj ne bi samo poklicnih šoferjev, ki v največ slučajih predstavlja zelo pohlevno sorto šoferjev, temveč razne lastnike avtomobilov, zlasti celjske, ki menijo, da je z avtomobilom tudi celo Celje njihovo. In še to bi pripomnili, da spada v policijski rajon tudi Zavedna, kjer je videti podnevi stražnika skoro čužda in imajo zato avtomobilisti še posebno veselje dirjati. Končno naj bi okoliška občina v predmestnih oskrbela vidna znamenja, ker se sedaj neredko šoferji izgovarjajo, da niso vedeli, koliko brzino smejo voziti.

□ Pozabljena gospodična je Valčka K. V Celje je prišla in imela pri sebi kovček z lepo zbirko oblek in za njo pomembnih dokumentov. Hotela se je iti posloviti v Gaberje od družine, pri kateri je svoj čas služila. Težak je bil kovček in ga je pustila v neki mestni gostilni. Ko pa se je vrnila iz Gaberja, ni več vedela za gostilno, v kateri je pustila kovček. Zatekla se je na policijo, kjer ji pa seveda tudi niso znali pomagati. Morda bo gostilničar čital te-le vrstice in izročil najdeni kovček policiji.

□ Dragoceno zaponko je izgubil g. dr. Steinfelser. Je to zaponka za samovoznico. Ima v platinu vloženo briljant in je vredna okoli 3000 Din. Najditelj naj jo izroči policiji.

□ Lep prijatelj je neki Gustl P., pri eni tujkajskih steklarskih delavnic uslužben. Z Nacetom G. je v nedeljo popival in sta se s še enim znancem vračala v precej dobrem razpoloženju iz Polul proti mestu. Pri tej ekspediciji in iz Polul je prišel Gustl ob uro, kar je takoj naznanil policiji, obenem pa tam povedal, da mu jo je najbrž sunil prijatelj Nace. Povprašali so Naceta, ki seveda o uri ni ničesar vedel in je njegova čast v obče lepa stvar. Ko je tako policija že v vsej svoji veličastnosti začela uradovati radi suma tatvine, se je pa javila Milka K. z Brega in prinesla uro, ki jo je na Bregu našla. Bila je Gustlova in Gustl ima sedaj dolžnost, da Naceta lepo poprosi odpuščanja.

Dopisi

Kamnik

Vreme. V zadnjih dneh je bilo nekaj močnih nalivov. Pretile so tudi hude nevihte, pa so se k sreči zdvijale v planinah, tako da v ravnini niso povzročile škode.

Letina. Deževje zadnjih dni je oavežilo vso naravo. Kakor lansko leto tako je tudi letos pretila nevarnost, da ne bo fižola, ne otave, malo krompirja in malo drugih sadežev. Radi osvježujobega deževja je upati, da se bo vse rastlinstvo opomoglo ter doneslo potrebnih sadežev za ljudi in živali. — Po vrtovih pa se zelo poznajo sledovi hude zime. Mnogo dreveja se je posušilo, posebno jablan. Zato bo jabolok vkljub velikim in dobro gojenim vrtovom razmeroma malo, pač pa se obeta veliko češpelj.

Letoviščarstvo. Tekom meseca julija se je našel v Kamniku nekaj nad 100 letoviščarjev skupno z družinami, ki bivajo deloma v zaprški graščini, deloma pa v mestu po gostilnah in privatnih hišah. Pač je Kamnik prikupljivo mesto za letoviščarje radi svoje lepe okolice, tihih gozdov, ki nudijo možnost za razvedrilne sprehode. Manjka pa mestu stanovanj, da bi sprejelo še več tujcev. Potrebno bi bilo tudi moderno urejeno kopalnico, kajti zdaj se, da kopalnice usmiljenih bratov ne more sprejeti vseh posestnikov.

Sport. Kamniška mladina goji pridno razne panoge sporta. Na prostoru za sejmiščino je zelo živahno vrvenje. Zal, da je lep telovadni prostor za telovadnico pri »Krištofu« tako skrivnostno tih in prazen. Kdaj pride junak, ki bo zdramil kralj Matjažovo vojsko iz dolgega spanja? Težko ga čakamo.

Kočevje

Kanalizacija. Gradbeno podjetje inž. Dedek in dr. iz Ljubljane je zabelo s kanalizacijo, ki jo misli izvesti za Hauftov drevored, ki je bil dosej od vsakem daljšem deževju stalno pod vodo. Kanali bodo speljani v Rinžo. Poleg tega bo isto podjetje končno kanaliziralo tudi svet od stare tekstilarne in s tem odvodilo tok umazane, z vsemi kemikalijami napolnjene vode. To bo značilno precejšen napredek za mesto. Pri delu je zaposlen močan motor, ki vrta zemljo in jo tudi odstranjuje.

Skrajna predrznost. Poročali smo že, da so kolesarji v našem mestu skrajno predrzni in da vozijo brez ozira na policijske predpise po trotoarjih in ostalih pešpotih. Zadnjič bi se bila kmalu zgo-

dila težka nesreča. Od Marijinega doma proti kolodvoru je šel neki gospod, kateri je vodil pred seboj dvoje otrok, izmed katerih je bil eden še čisto majhen. Hipoma pridrvi izza vogla od zadaj kolesar, ne da bi pozvonil. Zavpil je le, da naj se umaknejo. Gospod je hitro potegnil otroka k sebi, toda premalo. Malček se je malo nerodno umaknil, tako da ga je kolo obrnilo in prevrnilo. Kolesar ni na klic prestrašenega očeta niti ustavil, marveč zapodil v največji hitrici po cesti proti Stari cerkvi. Občinstvo naj samo energično nastopi proti kolesarjem, ker varnostna oblast radi maloštevilnega osebja sama ne zmore.

Vprašanje mestne klavnice. Mesto raste na prebivalstvu in s tem konzum mesa. Mi imamo sedaj v mestu sedem mesarjev, ki koljejo in pobijajo živino po svojih »marofih«. Počasno bo treba občini misliti na svojo mestno klavnico, ki bo zadovoljala potrebam higijene in ustrežala mesarjem. Taka stvar ne bi veliko stala, je pa v interesu vsega prebivalstva in mesta samega.

Metlika

Vročina je bila tedni kar neznoša, saj je bilo na solncu 62 stop. C. To je prav puščavska vročina. Celu v lanskim suši ni bilo takih dni. No pa sedaj je malo potihnila in lep dežek v soboto nam je ohladil naša tla. Najlepši dnevi so pač bili za žetev, ki je letos že malo bolj obilna kakor po navadi in moramo biti prav zadovoljni.

Prva žrtev Kulpje je postal neki 16 letni hlapčič iz Čuril 14. Deček, ki je služil, je bil doma iz Radovice. Šel je izpirat vole v četrtki popoldne, in ko je vole okopal, se je še sam malo kopal. Najbrže ni znal plavati, se poda pregloboko in ostal v vodi. Rešil ga je s čolnom nek Hrvat, pa ker ljudje ne znajo nič o umetnem dihanju, mu ni mogel pomagati, dasi pravijo, da mu je srce še bilo.

Sport

NEDELJSKI SPORTNI DOGODKI.

Plavalno prvenstvo Slovenije si je po sedmih letih osvojila Ilirija. V predtekih, ki so se vršili v soboto, se je računalo na zmago Ilirije, toda največji optimisti niso pričakovali zmage z diferenco 129 točk. Nedeljske tekme so v rezultatih pokazale velik napredek plavalnega sporta. Tekmovanje sta se udeležila le Ilirija in Primorje, ne razumemo pa, zakaj je LSK odstopil kljub temu, da je prijatelj precejšnje število tekmovalcev. Zbor je bil dober, samo pri sodnikih za skoke smo opazili veliko neskladnost, pokazala se je nujna potreba, da se vzgoji dober sodniški zbor tudi v plavalnem sportu. Istočasno se je vršilo tudi plavalno prvenstvo Hrvatske na Sušaku. Postavljen je bil nov jugoslovanski rekord in sicer seniorji na 100 m hrbitno Marčeta od Viktorije v času 1:21:2. Prvak zagrebške podzveze je sušaška Viktorija. Sodelovala sta še Karlovske sportno združenje in Karlovske sportni klub.

Peto kolo prvenstva je prineslo precejšnjo senzacijo. Hašk premaga BSK s 3:1. Hašk je enkrat zopet zaigral prav dobro, vendar po poteku igre tako visoke zmage ni zaslužil. BSK je igral zelo nervozno in z veliko smolo. Dvakrat je zastreljal v prazna vrata. Hajduk je pa gladko odpravil Gradjanskega s 4:1, in mu s tem odvzel vse izgleda, da bi si osvojil državno prvenstvo.

WATERPOLO TEKME.

Primorje I:Ilirija II 4:0 (2:0). Včeraj so se tekme za prvenstvo Slovenije z Waterpolo tekmarji nadaljevale. Primorje I je odneslo zmago. Druga garnitura Ilirije je podala dobro igro, vendar vsled ostre igre obrambe Primorja ni uspela. Primorje je igralo slabše kot v nedeljo proti Iliriji I.

Ilirija I:Primorje II 3:0 (2:0). V tej igri je Primorje II podalo veliko bolj požrtvovalno igro kot Primorje I. Zelo dober je bil ing. Medved in Jontes v голу, ki je držal veliko težkih strelcov. Od Ilirije je bil najboljši napadalec Sever. Njegovi strelci so kolosalno in je sam zabil vse tri gole. Peče je lepo branil ostro streljano 4-metrovko. Tekmo je vodil dobro dr. ing. Kramaršič. Bil je, kar je glavno, objektivni. Vsled pozne ure je tekmarji prisostvovalo maloštevilno, a za to tem glasnejše občinstvo. S tem je plavalno prvenstvo Slovenije zaključeno, natančen placement še ni znan.

Juniorske pokalne tekme. (Službene objave M. o.) — Seja medklubnega odbora za izvedbo juniorskih tekem za prehodni pokal SK Ilirije bo v sredo, 31. t. m. ob 18.30 na vrtu restavracije hotela Strukelj.

SK Ilirija, nogometna sekcija. — Igralci I. in II. skupine se pozivajo, da se sestanejo danes, v torek ob 19 na igrišču, da se poslovijo od tovariša g. Miodraga Dramičanina, ki odhaja iz dni na drugo službeno mesto. — Neglede na to je danes ob 18 redni trening skupine I. — Načelnik.

OGRSKA SODBA O EGIPČANIH.

Kot smo poročali, so zgubili Egipčani igro v Budimpešti 1:3. »Nemzeti Sport« piše o njih: Gosti, izmučeni po dolgi turneji, so pokazali pri svojem nastopu mnogo omembe vrednih dobrih lastnosti. Igrajo hitro, samoraslo in se posvetijo igri z največjo vdanostjo. Ne pustijo niti za trenutek, da bi se nasprotnik oddahnil, sami se vidijo neutrudljivi. Nekakšna pramoč vitne igre teh rjavih puščavskih sinov poseben znak, ki fascinira. Njih kite so iz jekla, njih narava naivna in poštena. Nikdar se ni nikdo namenoma pregrešil proti redu. Veliki otroci so to, ki samo igrajo in nogomet ljubijo. V taktičnem oziru se bodo morali pač še veliko naučiti. Dober trener bi mogel iz hitrosti Egipčanov in njihovih tehnične nadarjenosti mnogo napraviti.

V radostnem pričakovanju

veselega dogodka si pripravlja gospa Mica vse potrebno. Povoji, pleničke, čepice, vse je že pripravljeno za novorojenčka, kar je duhteče in snežnobelo opral

Gospodarstvo

Naše poštnohranilnične terjatve na Dunaju

Ko je Poljska kot zadnja država pristopila dne 10. junija rimski konvenciji z l. 1922. in dopolnilni pogodbi iz 1925, je ta konvencija stopila v veljavo in pričakovati je v kratkem likvidacije naših terjatve pri dunajski poštni hranilnici. Glede Budimpešte pa še ni Poljska podpisala konvencije.

Jugoslovanske terjatve pri dunajski poštni hranilnici znašajo: hranilne vloge 9 milj. a o. kron, imetja na poštočerkovnih računih 24 milj. kron in rentni depoziti 16 milj. kron.

Dunajska poštna hranilnica v likvidaciji nudi za kritje teh terjatve: terjatve poštne hranilnice napram poštam iz predvojne dobe, predvojni rent za 8 milj. kron (2 milj. Din), lombardne terjatve napram našim državljanom: 5 milj. kron, terjatve napram sarajevski poštni hranilnici 1.5 milj. kron in znesek 0.96 milj. Din.

Jugoslovanske terjatve bodo najbrže likvidirane po ključu: krona = 1 dinar in se bo likvidacija najbrže začela že koncem septembra t. l.

Sedaj pozivlja Poštna hranilnica, podružnica Ljubljana, da prijavijo zainteresirani svoje terjatve do 1. septembra t. l. Priložiti je hranilno knjižico in domovinski list, ter dokazati, da so živeli 19. 3. 1919 na našem teritoriju, oziroma zadnje izvelčke računov, oziroma rentne knjižice.

Onim interesentom, ki so se javili že v maju, oz. juniju lani Poštni hranilnici, se ni treba več javiti.

Naš uvoz v juniju

V mesecu juniju t. l. je znašal naš uvoz 162.711 ton za 614.5 milj. ton, skupno v prvih 6 mes. t. l. 733.001 tonu za 3.678.6 milj. ton napram 712.648 tonam za 3.801.9 milj. Din v prvi polovici lani.

Na eni strani opažamo padanje uvoza, dočim na drugi strani v še večji meri izvoz narasča. Zato se je pasivnost naše zunanje trgovine v prvi polovici letos napram lani zmanjšala od 1.115 na 690 milj. Din.

Največ smo v juniju t. l. uvažali naslednjih predmetov (v oklepajih podatki za maj; vse v milj. Din): sirov bombaž 18.7 (18.9), predivo 29.1 (34.5), tkanine 43.0 (58.6), volna 8.7 (12.2), predivo 7.4 (9.0), tkanine 14.5 (19.1), svilene tkanine 10.1 (8.9), nepredelano železo 12.7 (12.4), tračnice, žel. material 15.6 (12.9), razni izdelki 29.0 (35.3), bencin 18.5 (3.9), kože 13.5 (23.1), kava 18.6 (18.4), premog 23.1 (21.3), stroji in aparati 79.9 (65.4), elektrotehniški predmeti 11.3 (19.8), prevozna sredstva 16.5 (18.9).

Revizija carinske tarife. Kakor poročajo iz Belgrada, se bo te dni začela v finančnem ministrstvu generalna revizija naše carinske tarife, s katero večina gospodarjev v državi ni zadovoljna. Začeli so že s tehničnim delom, od trgovskega ministrstva pa se pričakuje konkretnih predlogov.

Občni zbor P. A. B. »Službene Novine« pri našajo poziv za občni zbor Agrarne banke, ki se bo vršil 15. avgusta 1929 ob 9 v dvorani nove univerze Belgrad. Na dnevnem redu je predlog o povečanju začetnega kapitala in volitev upravnega in nadzorstvenega sveta. Delnice (začasna potrdila) se imajo deponirati do zaključno 7. avgusta in sicer pri Narodni banki, Drž. hipotekarni banki, Poštni hranilnici in podružnicah.

Indeks cen »Privrednega pregleda«. Belgrad je bil v prvi polovici t. l. naslednji:

	1929	1928
januar	1519	1616
februar	1545	1613
marec	1552	1600
april	1549	1609
maj	1501	1620
junij	1478	1521

Podatki nam kažejo stalno napredovanje cen v 1. četrtletju, ki pa je naredilo v 2. četrtletju prostor nazadovanju. Cene so se v 1. četrtletju dvignile radi mraza, pa tudi sezije kakor je zaradi sezije njih nazadovanje v 2. četrtletju naravno. Po posameznih skupinah se indeks deli sledeče (v oklepajih podatki za januar 1929): poljedelski proizvodi 1438 (1849), živina in proizvodi 1741 (1650), sadje in izdelki 1083 (1055), stavbni material 1624 (1550), kolonialno blago 1247 (1322), industrijski proizvodi 1759 (1699). Edino kolonialno blago in kmet. proizvodi so v ceni nazadovani, čemur je pripisovati tudi splošni padec indeksa.

Novi carinski predpisi. »Službene Novine« objavljajo naredbe glede carinskega postopka z oljem in mastmi za industrijsko potrebo, nadalje o priznanju zunanega zavoja vreč iz bombažne tkanine, izpremembo razpisa C. št. 20.390 od 14. maja t. l. in osvoboditev od uvozne carine preparatov, tilantina, grafitu in srebra.

Nemške reparacije. Po nemških podatkih so znašale v 1. četrtletju t. l. nemške reparacijske dobave Jugoslaviji 9.5 milj. mark napram 12.1 milj. mark v 1. četrtletju lani. Največ smo na račun reparacij dobavili strojev (brez električnih) za 3.1 (3.3) milj. mark in železnih produktov za 3 (3.3) milj. mark.

BORZA DENAR

29. julija 1929.

Danes so se devizni tečajji napram zadnjemu borznemu sestanku učvrstili. Promet je bil znaten, zlasti v devizi London, katerega je bilo zaključnega 1.1 milj. Din, in Curih za 0.7 milj. V vseh zaključnih devizah je Narodna banka krila povpraševanje.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečajji). Amsterdam 2284.50 bl., Berlin 1356.50—1359.50 (1358), Bruselj 791.78 bl., Budimpešta 993.31 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 801.02—804.02 (802.52), London 276.03—276.83 (276.43), Newyork 56.74—56.94 (56.84), Pariz 223.34 bl., Praga 168.20—169 (168.60), Trst 297.92 bl.

Zagreb. Amsterdam 2284.50 bl., Berlin 1356.50—1359.50, Budimpešta 991.81—994.81, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 801.02—804.02, London 276.04—276.84, Newyork 56.74—56.94, Pariz 222.34—224.34, Praga 168.20—169, Trst 296.85—298.85.

Belgrad. Amsterdam 2281.5—2287.5, Berlin 1316.50—1319.50, Bruselj 795.28—793.28, Budimpešta 994.19—994.81, Dunaj 801.02—804.02, London 276.03—276.84, Newyork 56.74—56.94, Pariz 222.34—224.34, Praga 168.20—169, Trst 296.92—298.92.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.90, Budimpešta 90.60, Bukarest 3.08, Dunaj 73.23, London 25.22, Madrid 75.80, Newyork 519.70, Pariz 20.38, Praga 15.38, Sofija 3.75, Trst 27.18, Varšava 58.275.

VREDNOSTNI PAPIRI

Zaradi ponovne intervencije se je tečaj državnih papirjev dvignil. Vojna škoda se je učvrstila od 403—404 na 405, za ultimo avgusta na 412. Tudi 7 odstotno invest. pos. se je učvrstilo. Med bančnimi papirji je Praštediona popustila od 855 na 852.50, industrijski papirji pa so se učvrstili.

Ljubljana. Celjska 170 den., Ljublj. kreditna 125 den., Praštediona 850 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 125 den., Ruše 275 do 285, Stavbna 50 den., Sešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 404.50—407 (405), kasa 403.50—406.50, termini: 8. 408.50—409.50, 12. 419—422, 7% inv. pos. 85—86.50 (86), agrari 50—51.50. Bančni pap.: Hipo 202 den., Poljo 16—16.50 (16), Kred. 83 d., Jugo 80.75—81 (80.75), Lj. kr. 123 d., Medjum. 56 d., Nar. 8100—8200 (8150), Srpska 152 d., Zem. 127—130, Etno 164—180. Ind. pap.: Guttman 205—206 (205), Slavonia 145 bl., Slavex 96—100, Danica 118 d., Drava 400 bl., Sečera 425—435, Isis 17 bl., Ragusea 480—500, Trbovlje 457—462 (460), Vevče 128 d., Nar. sum. 46—51, Piv. Sar. 210—240, Oceania 195 d., Jadr. plovi. 575 bl., Split. zem. 650 bl.

Belgrad. Narodna banka 8200, 7% inv. pos. 86, agrari 50—51.50, vojna škoda 405—407.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 83.45, Wiener Bankverein 22.05, Bodeneredit 100.20, Creditanstalt 52.80, Escomptes. 21.50, Zivno 111.60, Aussiger Chemische 268, Guttman 24.90, Alpine 40.45, Trbovska 56.60, Kranj. ind. 30.10, Prager Eisen 488, Leykam 7, Rima Murany 114.75.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 2 vagona bukovih plovov, 2 vagona brzojavnih drogov, 1 vagon bukovih drv. Tendence neizpremenjena.

Žito

Položaj na žitnem trgu se je tako na svetovnih tržiščih, kakor tudi pri nas za vse predmete učvrstil. Zlasti je pri nas položaj dosti napet, ker se je naš izvoz pšenice silno pojačal. V juniju in juliju cenijo naš izvoz v relaciji Braila na 2—8 milijone kvintalov. Vse razpoložljivo blago se utovarja v šlepe in domači interesenti imajo zelo malo ponudb na razpolago. Pšenica gornjebaška na boljših postajah velja 225, kuruza 212.50—215 nakladalna postaja. Pšenična moka srednjebačke znamke notira 322.50—325.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Novi Sad. Pšenica bač nova 217.50—220, avg. 220—225, sr. in ban. 215—220, oves bač., sr. 180—185, ban. 177.50—182.50, kuruza bač. 205—220, ječmen bač. 155—160, moka št. 2 297.50—307.50, št. 5 277.50—287.50, št. 6 200—270, št. 7 230—240, otrobi 120—125. Promet: 48 vag. pšenice, 1 ovsa, 5 kuruze, 9 ječmena, 11 moke, skupaj 74 vag.

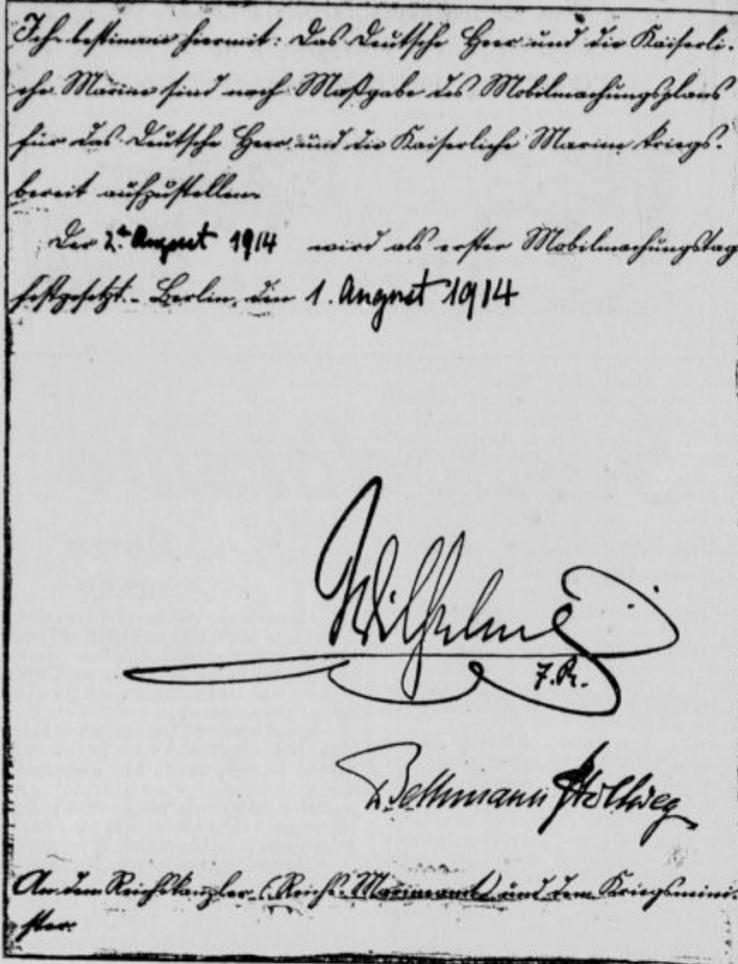
Budimpešta. Tendence oslabljena. Pšenica dec. 26—25.64, zaklj. 25.09—25.70, marec 28.10—27.82, zaklj. 27.82—27.83, rž sept. 20.40—20.20, zaključek 20.22—20.24, marec 22.40—22.36, zaklj. 22.34—22.36, kuruza maj 20.40—20.20, zaklj. 20.16—20.10.

Živina

V Milano notirajo: voli I. 4.50—5, II. 3.90 do 4.40, III. 2.90—3.80, krave I. 4.40—4.70, II. 3.50 do 4.30, III. 2.90—3.80, bikli I. 4.10—4.50, II. 3.50 do 4; nadalje je bilo pretekli teden prodano 96 jugoslovanskih zaklanih telet po 6.50—6.75 lire za kilogram.

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky & Co., Dunaj.) Priganih je bilo 2971 glav, in sicer 1884 volov, 684 bikov, 397 krav in 6 bivolov. Iz Jugoslavije 394 glav. Cene: voli najboljši 2.10—2.15, I. 1.70—1.90, II. 1.30—1.50, III. 1—1.25, krave I. 1.25—1.35, II. 1—1.20, bikli najboljši 1.60, normalno 1.30—1.50, klavna živina 0.60—0.80. Tendence medla. Za prvovrstno blago je padla cena za 5, za ostalo pa za 10 grošov.

Sveta življenje in vrvenje

Viljemovo mobilizacijsko povelje. (S tem določam: Nemaška vojska in cesarska mornarica naj se v zmislu mobilizacijskega načrta pripravita za vojno. — Kot prvi dan mobilizacije se določa 2. avgust 1914.)

Tajne hipnotizma

Človeka hipnotizirati se pravi, spraviti ga v tako stanje, da prevlada nad njegovim telesom nezavestnost in da je podvržen nadzorstvu hipnotizerja. Zgled, kaj je hipnoza, nam dajejo ljudje, ki v spanju govore in hodijo okolu. Pri njih nezavestnost gospoduje nad telesom. Ko se zbude, se ne spominjajo, kaj so v spanju delali. V nekaterih slučajih moremo takega »mesečnega« ogovoriti in nam bo tudi odgovoril. Moremo mu veleti, da naj izvrši to in ono in bo storil. Tak človek je v prav takem hipnotičnem stanju kakor tisti, ki ga je uspaval kak spreten hipnotizer.

Hipnotično stanje

ne nastopi naenkrat, marveč se razvija od stopnje do stopnje. Zanimivo je opazovati, kako hipnotizer polagoma dobiva oblast nad hipnotizirancem. Le-ta sedi udobno v naslonjaču in hipnotizer začne s tem, da poizkusni osebi sugerira ali nekako podtakne zaspantost. Reče ji, da ne more več odpreti oči in dejansko tega ne more več, dasi je še pri polni zavesti. Nato nadvlada hipnotizer tudi večje skupine mišic; poizkusna oseba, dasi še pri zavesti, ne more več upogniti roke ali jo položiti na naslonjač, ako jo je bila dvignila ali stegnila. Sedaj nastopi stanje, v katerem more hipnotizer pri poizkusni osebi doseči »avtomatično« gibanje, dasi je tudi sedaj še pri zavesti. Šele v naslednjem stadiju začena izginjati zavest.

Treba je pa poudariti, da je sprejemljiv za

najtežjo stopnjo hipnoze

— somnambulizem — samo približno peti del vseh ljudi na zemlji; pri ostalih štirih petinah pa je mogoče doseči le eno izmed preje opisanih stopenj.

Najbolj značilna posebnost hipnoze je menda velika sprejemljivost za tuje vplive. Hipnotiziranec je nagnjen k temu, da vse verjame, kar mu rečemo. Če n. pr. rečem somnambulu, ki ni v zavestnem stanju in se navidez nahaja v enakem položaju kakor mesečni — da je na mizi strupena kača, se bo v strahu odmaknil. Če mu dam kos mila in mu pravim, da je kolač, ga bo z največjim tekotom pojedel. Če mu rečem, da mu je roka trda kakor kos lesa, potem ga morem zbadati v roko s šivanko, ne da bi ga bolelo. Vsakega izmed peterih čutov je mogoče v hipnozi prevariti.

Report je drug zanimiv pojav hipnotizma. Tako se pokori oseba, ki sem jo jaz uspaval, samo mojemu glasu. Kdo drug more še tako kričati nad njo — ne sliši ga.

Najzanimivejše pa so morda

sugestije,

ki jih poizkusna oseba izvede že v prebujenem stanju. Hipnotiziranec n. pr. lahko rečem: »Jutri popoldne ob petih Vam bo desna roka nenadoma ohromela.« Ko se bo prebudil, se ne bo ničesar spominjal, toda naj na-

slednji dan ob določeni uri dela kar koli — roka mu bo odpovedala.

Spominjam se nekega poizkusa — piše G. H. Estabrook, docent za psihologijo na univerzi Colgate v Združenih državah — ki sem ga napravil z nekim poklicnim tovaršem, ki je istotako psiholog. V hipnozi sem mu velel, naj, čim se zbudi, vzame z okenske police igralne karte, potegne iz njih pikov as in mi ga prinese. Ko se je profesor prebudil, je takoj odšel proti oknu, na katerem so ležale karte. Nenadoma pa mu je šinila misel, da bi utegnilo biti to, kar namerava storiti,

pohipnotična sugestija.

Zato se je ustavil in rekel hipnotizerju: »Mislim, da ste mi to v hipnotičnem stanju sugerirali.«

»Kaj pa nameravate?«
»Iz onih-le kart bi Vam hotel dati pikov as.«

»Prav imate, to je pohipnotična sugestija. Kaj mislite storiti?«

»Tega ne bom izvršil.«
»Stavim pol dolarja, da bodete.«
»Stavo sprejmem.«

V isti sobi smo se nato še dve uri pogovarjali in bilo je zanimivo opazovati, kako je hotel profesor vedno zopet poseči po kartah, a se je v zadnjem hipu premagal. Ves ta čas se o poizkusu ni nič govorilo in navzoči so se delali, kakor da se sploh ni nič posebnega zgodilo. Ko je družba odšla, je profesor spre-

jel od hipnotizerja pol dolarja, češ da je stavo dobil; nato je odšel — toda zelo neodločen. Ni se mogel iznebiti učinka pohipnotične sugestije in šest ur nato, proti večeru ni mogel več strpeti. Vzel je karte, potegnil iz njih pikov as in ga nesel hipnotizerju; obenem mu je vrnil pol dolarja in dodal še svojega pol ter priznal, da je stavo izgubil.

Hipnotizirane osebe prenesejo mnogo večji napor mišic in njihov spomin na davno minole dogodke se čudovito osveži.

Najvažnejša je danes

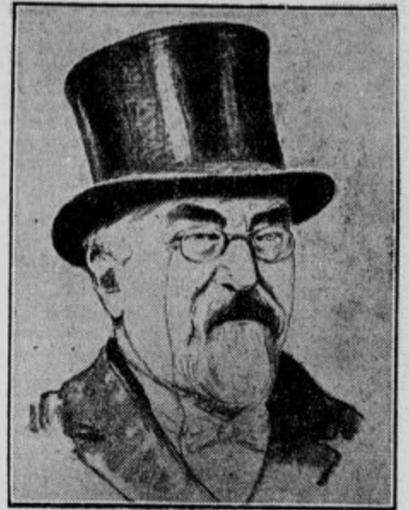
uporaba hipnoze v medicini.

Nekatere živčne bolezni se dajo s hipnozo zdraviti. Tudi pri zdravljenju pijanstva in morfinizma hipnoza dobro služi. Če se izkaže bolnik kot dober medij, mu reče hipnotizer, da bo prihodnjič, čim bo zopet okusil alkohol ali prijel za morfijsvo brizgalko, bljuval. — Na kliniki v Heidelbergu uporabljajo hipnozo zelo uspešno pri porodih.

Tu utegne kdo vprašati: »Zakaj se pa potem hipnoza ne uporablja splošno pri operacijah namesto kloroforma in etra?« Na to je treba odgovoriti: Prvič zato ne, ker je mogoče samo pri eni petini ljudi doseči najglobljo stopnjo hipnoze. In le v taki hipnozi je z gotovostjo računati z brezčutnostjo. Drugič pa se more tudi tak hipnotiziranec brez vidnega vzroka nenadoma prebuditi. Take slučaje je gotovo doživel vsak hipnotizer. Kaj bi bilo, ako bi se hipnotizirani bolnik sredi operacije nenadoma prebudil!

Če bi bila svetovna vojna še dalje trajala, bi bili začeli hipnotizirati ujetnike, da bi od njih zvedeli podrobnosti o sovražnikovih postojankah, pripravah itd. Znano je, da se je bila ena izmed vojujočih se držav že lotila tega poizkusa.

Sedaj še vprašanje: Ali je mogoče človeka hipnotizirati proti njegovi volji? To je odvisno od raznih okoliščin. Takoimenovane »mesečne« je mogoče hipnotizirati proti njihovi volji. Kdor je bil že kdaj hipnotiziran, drugič hipnozi mnogo lažje podleže. Vendar so pa strokovnjaki mnenja, da človeka proti njegovi volji ni mogoče hipnotizirati.

Sidney Webb, znameniti narodni gospodar, ki se imenuje kot naslednik lorda Lloyda v Egiptu. Web je pred kratkim dobil plemstvo pod imenom lord Pastfield ter je postal član gospodske zbornice.

Strašen boj z levom

Bivšemu pivovarnarju v Dar es Salamu (v bivši nemški Vzhodni Afriki) Scholzu je bila angleška vlada po vojni nakazala velik kos sveta v tamkajšnjem pragozdu, da bi ga izpremenil v polje. Letošnjo pomlad so prišli Scholzu naznaniti, da njegove črede mesarijo divje zveri; en lev in ena levinja pa da sta se ujela v železno past. Ker Nemcem ni dovoljeno imeti pušk, se je Scholz oborožil z revolverjem in vzel s seboj več črncev, ki so bili oboroženi s sabljami in sulicami. Spremljal ga je tudi neki prijatelj. Ljudje so se takoj lotili ujetega leva, da bi ga živega spravili v zabojo. Scholz pa je šel do ujete levinje. Nenadoma se je v neposredni bližini zaslislalo strašno rjovenje in predno je mogel kdo misliti na obrambo, je orjaški lev napadel Scholza in mu s šapo strgal vse meso do kosti od rame do bokov. Kljub strašni poškodbi se je

Kralj Viktor Emanuel II. — Prestolonaslednik Umberto. — Princ Amadej vojvoda Apulski.

Boljševiški agenti v ruskih visokih krogih

Ruski begunec Burcev, ki se peča z razkrinkavanjem boljševiških agentov, piše v pariški »Ilustrovani Rusiji«, da se giblje med rusko aristokratsko družbo v Parizu in drugod vse polno boljševiških agentov obojega spola. Posebno važno vlogo igrajo pri tem mlade lepoticke. Burcev piše: Dame, katerih preteklost je neoporečna in daje navidezno zadostno jamstvo za njihovo nasprotnost proti boljševikom, se mude sedaj v Parizu in Berlinu in delajo v interesu sovjetov. Ena izmed njih je gledališka igralka N. A. Raševska, po možu Kolčanova. Ona ima zveze na eni strani z najvišjimi ruskimi emigrantskimi krogi, na drugi pa z vodilnimi osebnostmi boljševiške vohunske družbe. Raševska je sestra žene velikega kneza Borisa Vladimiroviča in ima že zato dostop v najvišje ruske plemiške družine. Burcev ponovno svari pred Raševsko.

Scholz pri novem naskoku s sabljo ubranil levu, mu z revolverjem dvakrat ustrelil v žrelo in ga slednjič z železno roko zgrabil za grlo. Pritekli Scholzovi ljudje so leva ubili. Scholza so nato takoj odpeljali v Dar es Salam, kjer pa je čez osem dni podlegel ranam.

Legenda o »Solnčnem mestu«

V zadnji dobi so se po celi Sovjetski Rusiji širile vesti, da se zgradi v Sibiriji za »pobožne ljudi« posebno mesto, ki se bo imenovalo »Solnčno mesto« ali »Evangelsk«. List »Zveza evangelskih kristjanov« je pisal, da se pripravlja posebna ekspedicija, ki naj v Sibiriji izbere za mesto primeren kraj. Mesto da bo urejeno popolnoma po krščanskih načelih ter ne bo tamkaj ne gledišč ne barov; šole bodo vodili verni ljudje, otroci se bodo vzgajali v evangelskem duhu itd. Slednjič pa se je izkazalo, da je »Solnčno mesto« zgolj legenda, ki so jo pa izkoristili pustolovci v svojo korist. Nabirali so namreč ljudi, ki bi se hoteli nastaniti v bodočem mestu, a od vsake take osebe so pri vpisu zahtevali 20 do 30 rubljev. Na ta način so si mnogi prisleparili cela premoženja. Sovjetske oblasti so sedaj legendo o »Solnčnem mestu« razkrinkale in proti sleparjem uvedle preiskavo.

Smešnice

V potujočem muzeju. »Ta velika lobanja je glava Julija Cezarja.«

»In komu je pripadala mala lobanja poleg?«

»Tudi Juliju Cezarju, ko je bil še mlad.«

Sodnik: Torej, ko ste vlomili v banko, ste si najprej prisvojili peresnik, vreden dva dinarja. S kakšnim namenom ste potem skušali vlomiti v blagajno?«

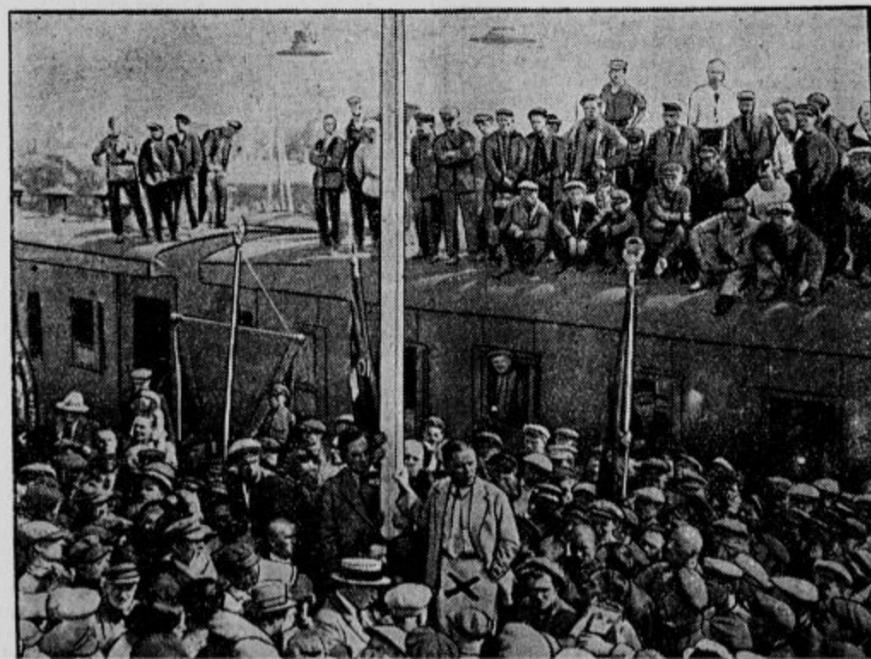
Toženec: »Hotel sem položiti vanje dva dinarja za peresnik.«

»Kakšen hrup pa je bil včeraj v vašem stanovanju?«

»Oh, moji ženi sem enkrat pošteno povedal svoje mnenje.«

»Pa sem mislil, da je tvoja žena odpotovala?«

»Rayno zato!«

Srečanje izgnanih ruskih upraviteljev mandžurske železnice v Moskvi. Generalni upravnik Emčanov je na sliki zaznamovan s križcem.

Za duha in srce

Prvi veliki pisateljski uspeh Ivana Cankarja je bila povest »Na klanecu«. S tem romanom je Ivan Cankar postavil več tem spomenik slovenski materi, slovenski ženi. Dr. Ivan Robida je leta 1903. sodil o nji: »Cankarjevo delo »Na klanecu« je umotvor, kakor jih imamo Slovenci malo, kakor se jih ne najde bogvekoliko tudi med drugimi večjimi srečnejšimi narodi. Tu je vse dovršeno, vse imenitno, tu samo čutiš, strmiš in učiš, tako, kakor se uživa z drhtečim srcem in s solzami v očeh.« — Vsakdo si mora prečitati to najčistejše delo Ivana Cankarja v V. zvezku »Zbranih spisov« (izdala Nova Založba v Ljubljani).

Muzej sodobne umetnosti

Doma in v svetu priznane umetnike imamo, nimamo pa v zadostni meri primernih razstavišč, umetniških galerij, paviljonov, čisto umetnosti posvečenih muzejev, nimamo dovolj informativno-reklamnih sredstev: umetniških revij in časopisov, posameznih monografij niti celotne umetnostne zgodovine. In Belgrad je bil do nedavna v tem pogledu na posebno nizki stopnji. Pa ga dvigajo. Lani pod zimo je dobil »Umetniški paviljon« na Malem Kalimegdanu, kjer sta bili poleg razstav posameznikov prirejani tudi dve velikopotezni reviji naše najmlajše umetnosti: jesenska in spomladanska, ki se bosta leto za letom ponavljali. Predvčerajšnjim pa so za javnost odprli »Muzej savremene umetnosti«, katerega iniciator je nj. v. knez Pavle, upravnik pa znani književnik in umetnostni historik dr. Milan Kašanin. Pod saborno cerkvijo v starinskem konaku kneza Miloša je princ Pavle našel pripravnost mesto za vstvaritev svoje davne ideje. Sicer prostori ne odgovarjajo povsem potrebam razstavne dvorane, vendar zaenkrat primernejši ni bilo mogoče najti. Na drugi strani bo pa na ta način arhaični, v karakterističnem balkanskem slogu z vzdornimi primesmi zidan dvorec ohranjen zanamcem.

Najmočnejši vtis dajo Meštrovičeve skulpture v marmorju, gipsu, bronu in lesu, ki so razložene na osrednjih, najbolj izpostavljenih mestih v pritličju in prvem nadstropju. Vseh skupaj je čez štiriideset. Precejšen del znanega Meštrovičevega ciklusnega dela »Kosovski hram« je tu zbran: dvanajst karijatid, Kraljevič Marko s herkulskimi mišicami na konju šarcu, Miloš Obilič, Udovice, Sečanje, Umetnik naroda moda, Srda Zlopogleda, Rob in toliko drugega v nadnaradni velikosti in miniaturni, v celotni kompoziciji in detajlu. Poleg teh je tudi več manjših reliefov v bakru. Meštrovičeve nadnaradne, v stran naklonjene figure z izredno masivnimi, širokoplečimi telesi in dolgimi glavami, z večno boljo na ustnicah, z izrazi borbe in groze v obrazu dajo vtis prave, iz srbskohrvatske narodne pesmi vzete umetnosti najjužnejšega dela Slovanov. Nazadnje smo vendar dobili precejšnje število Meštrovičevih skulptur zbranih na enem, vsakomur pristopnem mestu in se je Belgrad vsaj malo oddolžil temu največjemu plastičnemu umetniku Jugoslovanov.

V pritličju so sploh samo dela srbskih, ozir. hrvatskih umetnikov. Od starejših so zastopani

Todorovič, Aleksič, Krstič, Jovanovič, Bukovac (klasično olje: Dedal i Ikar), Stefanovič, Vukanovičeva itd. Od mlajših omenjen najizrazitejši: moderni Sava Šumanovič, novi plohisti Živorad Nastasijevič (prikupna freska), Branko Popovič, Veljko Stanojevič, Vasa Pomorišac, Jovan Bjelič z zadetimi bosenskim pejzažem, nametani Dalmatinec Marin Tartaglia, Milivoje Uzelac itd. Občuten je v hrast vrezani Stojanovičev relief: Devojka sa cvetom.

Posebno sobo zavzemajo impresionisti, kjer je največ Slovencev; prijetna Sternonova: Deklica s knjigo, svetla Groharjeva: V polju s karakterističnim gorenskim kozolcem, meglena Tratnikova: Suzana, sončna Vavpotičeva pokrajina: V gozdu, barvni Jakopičev: Predel, Veselovo: Dekle z majoliko. Od Srbov so tu: Milanović, Milčević, Bečić, Nadežda Petrovič in še nekateri. Jasno je videti, da smo Slovenci v impresionizmu najmočnejši.

V dvoranah v prvem nadstropju so v glavnem izložene zbirke angleških, francoskih in italijanskih del. Ugajajo trije Walkerjevi akvareli. Tudi par tihožitij je dobrih (Wood, Manson, (Acton). Rožna je pokrajina Georgesa Scotta. To pot so menda prvi pri nas razstavljena dela mladih Romanov, Popesca in Severina. Od Rusov, ki so zastopani, se posebno odlikuje Kuznjecov.

Muzej ostane stalno odprt. Želeti je, da bi se izpopolnjeval kot zasluži. Zanimanje zanj je zelo veliko. To priča visoko število obiskovalcev, ki dnevno šteje par sto.

Belgrad, 28. julija 1929.

Tone Potokar.

»Družina«

Mesečnik »Družina«, ki izhaja v Gorici kot edina oblastno dovoljena slovenska revija v Julijskih Benečiji, ima kaj raznovrstne naloge, ki jih skuša vse kar najbolj izvršiti. List nima ne strogo umetniških, ne strogo gospodarskih, poučnih, praktičnih ali zabavnih ambicij, vendar kar najbolje ustreza vsem tem potrebam slovenskega ljudstva onkraj meje. Leposlovni del, v katerem srečamo imena naših najboljših pripovednikov, na celu jim Ivana Preglja in Jožo Lovrenčiča, prinaša poleg izvirnih spisov tudi izvrstne prevode iz svetovnega slovstva ter pesniške poizkuse novincev in ima vseskozi tako skrbno izbrano gradivo, da nudi najpreprostejšemu čitatelju enako velik užitek kakor izobražencu. V oddelku »Zanimivo in poučljivo« najdemo aktualne in bogato ilustrirane poučne spise. Prijetni zabavi služi kotiček »V nedeljo popoldne«, a gospodarstvu, praktičnemu znanju ter splošni naobrazbi ustrežata presenetljivo dobro kotička »Za hišo in dom« ter »Pisano polje«. Priznani naš ugankar Peter Butkovič-Domen, župnik v Zgoniku, urejuje priljubljene kotiček »Uganke«. Oprema lista je skrbna, naslovna slika in preproste, a zelo smiselne vinjete so delo akad. slikarja in kiparja Toneta Kralja. Priporočamo najtopleje ta skrbno urejeni list vsem družinam, ki si žele res dobroga in lahko umljivega čtiva. Naroča se v upravi, Gorizia, Via Mameli 5.

Stoletnica velikega hrvaškega kulturnega delavca

Dne 26. julija 1829 se je rodil v Karlovcu Abel Lukšič, sin bogatega trgovca. Lukšič je bil najprej prostovoljec v Jelačićevi vojski, potem pa se je lotil književnega izdajateljskega dela. Osnovalec je l. 1861. v Karlovcu tednik »Glasnoša«, okoli katerega je zbral Trnskega, Preradoviča, Sundetiča, Evgena Tomiča, Kvaternika in Senoča, torej največja imena hrvaške literature in poli-

tičnega dela one dobe. V letu 1864. je odšel Lukšič na Dunaj, kjer je začel izdajati znamenite »Slavische Blätter«, pri katerih je sodeloval tudi naš Miklošič. »Slavische Blätter« so bili ogromnega pomena tako za veselovanski kakor posebe za jugoslovanski kulturni preporod in dvig in so Lukšiča ovekovečili. Lukšič pa je kmalu prišel v velike gnotne težave in začel bloditi po vsem svetu: bil je v Aziji in Afriki, urejal službene novine kteda Battenberga v Soliji, bil v Rusiji odlikovan itd., dokler ni od vseh pozabljen 16. avgusta l. 1901. umrl na Reki.

Književne novosti iz Belgrada

Dr. Vinko Vitezica, ki na belgrajski univerzi predava zgodovino književnosti, je lani izdal »Pregled svetske književnosti, letos pa »Poetiko«. — »Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor«, ki izhajajo v Belgradu, pa so v zadnji številki prinesli obsežno in za Vitezico porazno kritiko teh »dveh neznanstvenih znanstvenih knjig« iz peresa Bogdana Popovića. »Pravda« je cel teden v karakterističnih odlomkih prinašala ostra in dokumentarna Popovičeva izvajanja.

Jakša Kušon, iz skupine GSK je izdal dramsko delo »Smrt mladosti in ga nazval burlesko. Igrali so jo v Sarajevu.

Zadnja dvojna številka »Nove literature« je posvečena sodobni nemški književnosti. Posebno zanimiva sta članka S. Weißkopfa in G. Pochla. Heinz Lueddecke piše o socialni vrednosti nemškega ekspresionizma. Številka prinaša tudi nekaj posnetkov slikarskih del Georga Scholza, Maxa Beckmanna in Kätti Kolwitz.

Mazuraničeva »Smrt Small age Čendića« je doživela tretji nemški prepev. Oskrbel ga je Crnogorec Stevo Čuturilo. Kritika ga hvali.

Enadvajseta knjiga »Zabavnika« Srb. Knj. Zadruga prinaša prevode Marka Cara in Petra Bucića iz mlajše italijanske novelistiche. Prevajani so Pirandello, Bracco, Cucolli, Brochi, Ghulielmetti. Nadaljnji zvezek bo obsegal mlajše. M. Car je napisal knjigi nezanimiv predgovor.

Jugoslovanske narodne pesmi o Kristusovem trpljenju. V nemškem časopisu »Der Graal« je priobčil H. Aebel razpravo o Kristusovem trpljenju v jugoslovanskih pesmih.

Italijani o Cankarju. Rivista di Letterature Slave, Rim, je prinesla razpravo Umberto Urbani: Ivan Cankar, Avtor uvršča Cankarja med največje slovanske duhove, ki so branili ponižane in izražali strah pred topim življenjem. Primerja ga z Dostojevskim, L. Andrejevim, M. Gorjkim, Przybyszewskim in Strindbergom.

Conan Doyle. Nedavno je slavil Conan Doyle, oče detektivskega romana, svoj sedemdeseti rojstni dan. V mnogih listih so izšli pri tej priliki simpatični članki o tem bizarnem, za pustolovščine navdušenem pripovedniku, ki je ustvaril širok sveta znanega Sherlocka Holmesa. V poznejših letih se je vnel za okultizem ter postal eden voditeljev spiritističnega pokreta, kar se bolj potrjuje njegovo fantastiki popolnoma vdano naravo. Pri nas je znan po svojem odlično najboljšem romanu »Zgodbe Napoleonovega huzarja« (Kleinmayr & Bamberg) ter po povesti »V libijski puščavi« (tiskarna sv. Cirila v Mariboru). Po najnovejših vesteh namerava izdati Doyle jeseni novo zbirko novel, v katerih bo zaživela na novo tradicija Sherlocka Holmesa v vrsti pomorskih pustolovščin pod naslovom »The Maracot Deep«. Spiritizem, kateremu se je avtor v poslednjem času posvetil, v teh spisih ne bo igral nobene vloge.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Torek, 30. julija: 12.30 Reproducirana glasba. 13.00 Casovna napoved, borzna poročila, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 18.00 Koncert Radio-orkestra: H. Lange: Ljubim te Melanie, Krome: Ča pogleda v srce lepe gospe, Weber: Divji lovec, Beethoven: Tempo di Minuetto, Dostal: Mi šepetamo. 20.00 Slovenska liter. zgodovina, prof. dr. Grafenauer. 20.30 Reproducirana glasba. 21.00 Paul Linckejev večer. Apollo marš — Gospa Luna — Kukohama Estapo — Podoknica za rojstni dan — V carstvu Indre — Amina — Ob Bosporu — Pupica iz porcelana — Berlinski zrak — Bil je sen — Pantins-intermezzo — Asta — Parada siameške straže — Kresničice. 22.00 Casovna napoved in poročila.

Drugi programi

Torek, 30. julija.

Belgrad: 12.45 Plošče — 13.30 Dnevne vesti — 17.30 D. Djordjevič, V starem niškem dvorcu — 17.55 Radijski kvartet — 20.35 Srbski narod, napravi (ciganska godba) — 21.35 Cas. Dnevne vesti — 21.45 Radijski kvartet. Opera ura — 22.50 Branje novel. E. A. Poe, Črni maček. — Zagreb: 13.45 Plošče — 20.30 Radio kvartet. — Varažava: 12.00 Plošče — 18.00 Solistični koncerti. — Dunaj: 11.00 Dopoldanska glasba — 16.00 Popoldanski koncert — 18.05 Klavirske in pevске točke — 19.05 Fragmenti iz oper — Nato večerni koncert. — Brno: 12.20 Iz Bratislave: Koncert — 19.05 Radijski orkester. — Berlin: 17.30 Zabavna glasba — 18.40 Knjižna ura — 20.00 Koncert — 21.00 Koncert. — Katowice: 17.00 Plošče — 18.00 Ljudski koncert iz Warszawe — 19.50 Prenos iz poznanske opere. — Toulouse: 12.45 Solistični koncert — 13.00 Španske pesmi — 13.15 Orkester — 20.30 Koncert (harmonika) — 20.45 Simfon. orkester — 21.15 Operni fragmenti — 21.45 Godba za ples. — Stuttgart: 16.15 Popoldanski koncert — 20.15 Igra v gradu. Fr. Molnar — 21.30 Mlajši avstr. skladatelji 22.15 Doba potovanj. Kramljanje. — Praga: 12.20 Iz Bratislave: Koncert — 17.30 Za ženske: Stiki z Jugoslavijo — 19.05 Iz Brna: Orkestralni koncert — 21.00 Violinski koncert Hitty Cervenakova — 21.30 Klavirske kompozicije — 22.20 Plesna godba. — Rim: 13.15 Trio — 17.30 Koncert — 21.00 Opera. — Milan: 11.15 Plošče — 16.30 Otroška glasba — 20.30 Lahka glasba. — Budimpešta: 9.15 Plošče — 11.00 Godba na pihala — 17.15 Plesna glasba — 18.30 Koncert (orkester) — 19.50 Plošče — 22.00 Cignaska godba.

Orel

Št. Jurij ob juž. žel. Telovadni odsek Orel v Št. Juriju ob juž. žel. praznuje v nedeljo, dne 18. avgusta, 20letnico svojega obstanka. Pri tej priliki se bo razvil in blagoslovil novi prapor. Slovesnosti v cerkvi sledi telovadni nastop Orlov in Orlic, združen z ljudsko veselico pri Katol. domu. Na orlovski dan v Št. Juriju ob juž. žel. vabimo orlovske odseke celjskega okrožja. Bog živi!

Cerkveni vestnik

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek, dne 1. avgusta, v uršulinski cerkvi. Ob 5. uri zjutraj bo prva sv. maša, ob pol 6. uri govor v čast sv. Rešnjemu Telesu in ob 6. uri sv. maša z blagoslovom za življenje in rajne ude bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se v obilnem številu udeležijo evharistične pobožnosti.

Potrji brezmejne žalosti javljam prijateljem in znancem tužno vest, da je gospa

Marija Bregant vdov. Lorbek roj. Senica

danes ob 6 zvečer po kratki in mučni bolezni umrla. Pogreb naše predrage rajne bo v torek 30. julija ob 4 popoldne iz mrtvašnice celjske javne bolnice na celjsko okoliško pokopališče.

Celje - Stožice, dne 28. julija 1929.

MIHA BREGANT, šol. uprav. v pok., soprog. - MILAN LORBEK, sin. - Rodbine: SENICA, NATEK, KOČJAN.

Obiščite

VII. jesenski velesejem v Osijeku

in oblastno gospodarsko razstavo

od 31. avgusta do 8. septembra 1929.

Zastopana bo industrija, obrt, domača industrija, narodne nošnje, poljedelstvo, vinogradništvo, živinoreja, ribarstvo in lov, mlekarkstvo, čebelarstvo itd.

Razstava konj, govede, drobnice, perutnine.

Konjske dirke

Potovanje po železnici in parobrodih za polovično ceno. — Legitimacije se daje pri zastopstvih. denarnih zavodih, občinah. Kjer jih ni se naroče naravnost od uprave Velesejma v Osijeku.

Ko nas je za vedno zapustila naša nadvse ljubljena žena, zlata mama, sestra

Pavla Samec roj. POUH

smo prejeli od vseh strani tako mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja, da nam ni mogoče zahvaliti se vsakemu posameznemu. Vseled tega bodi na tem mestu izražena naša najtoplejša zahvala vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih trpke žalosti s svojim sočutjem lajšali našo neizmerno bol. Hvala vsem, ki so predrago rajno tolažili ob času njene mučne boleznin in ki so jo spremljali na njeni poslednji poti, posebna hvala pa še darovalcem množestvenih vencev in šopkov, kakor tudi domačemu pevskemu zboru za pretresljive žalostinke. Nadalje se iskreno zahvaljujemo za izkazano požrtvovalnost zdravnikom: gg. primarju dr. Steinfelserju iz Celja, dr. Jankoviču iz Mariboru in dr. Mikužu iz Vojnika. — V najvišji meri pa smo dolžni zahvalo preč. duhovščini, domačim, kakor tudi gospodom iz sosednih župnij, ki so pokojnico v tako lepem številu spremili do groba, predvsem pa preč. g. kanoniku Pavlu Žagarju, ki je rajnik v dneh njenega trpljenja tako ljudomilo blažil muke. Prekrasni govor preč. g. vikarja I. Lebiča iz Maribora pa nas je ganil nadvse. Bog plačaj vsem!

Nova cerkev pri Celju, dne 25. julija 1929.

Rodbine SAMEC, POUH, VRECKO.

Francis Jammes: 10

Rožni venec v solncu

Kaj ne da, draga Mati, dala mi boš prepričanje, da moram sprejeti častno usodo, ki mi je določena. Blažena je usoda močne žene v krogu njene družine, o kateri stoji pisano, da njena luč ne ugasne ponoči, da odpira usta s pametjo in da ne je svojega kruha v brezdelju.

In molitev Dominike se je končala s pogledom na to bodoče zemeljsko življenje: senčnat vrt, poln cvetlic, na klopi sedi ona, mogočna mati, obdana od številnih otrok, podobna veliki zvezdi sredi majhnih. Njen soprog in ona pa v tišini zahvaljujeta Boga za ljubezen.

Naenkrat nekdo potrka na vrata. Služkinja ji prinese sledečo brzojavko:

Bordeaux.
Štefan Durand danes umrl. Prejel zakramente. Aneta.

Materinsko srce Dominike je zatrepetalo, nanj je leglo breme sirote.

Darovanje.

Naslednji dan je usmerila svoje misli na ubogega mrtveca ter je molila zanj, misleč na skrivnost darovanja našega Gospoda v templju. Njeno molitev so vedno oživljale slike in prispedobe. Kot solčni žarek, ki se počasi premika, je šla Dominikina duša iz templja jeruzalemskega, kjer je Devica darovala svojega Sina, in stopala proti revni hiši, kjer je bil umrl Štefan Durand.

Kot je javljala brzojavka, je umrl previden. In

v svoji domišljiji je Dominika videla polno angelov, zakaj enako kot so nekateri ljudje obsedeni od hudobnih duhov, se je zdelo, kot bi pobožno mlado dekle posečali dobri duhovi.

Predstavljal si je v duhu revno stanovanje v ulici Tarride: mizo, na kateri so ležale tu in tam krušne drobtine, v kotu je bila polovica limone in par stekleničk z zdravili; petrolejsko pečico in na njej zakajen lonec; modro čutaro, na kateri je bila naslikana lurska Mati božja; polico s tremi pari čevljev; dva stola, na katerih je bila skoraj vsa obleka teh revežev; metlo v kotu in križ nad posteljama.

Vrata so se odprla pred duhovnikom, ki je prinašal sv. poslednje olje. Brezdomno je bila Aneta razpostavila po mizi križ, svečnike, posodo z blagoslovljeno vodo, bombaž, kruh in krožnik, s katerih se oče in sin nista vedno nasitila. Mali Peterček je klečal in jokal. In njegov angel varih ga je zavil s svojimi velikimi peruti, v katere so bile uvezene prave zvezde. Očetov angel pa je stal vzravnano in njegove peruti so se stresle vsakokrat, kadar je bil eden čutov umirajočega očičen po maziljenju.

Slednjic se je začela dvigati duša tega delavca proti Bogu in angel, ki je imel nalogo vsi vzeti seboj, je dal znak, kot da bi hotel odstraniti zadnje zapreke. Dominika si je predstavljal ta mirni vnebohod, zdelo se ji je, da je kot dolga palma, ki je pač oblika nebeskega bitja, kadar se dviga z zaprtimi peruti. Duša in angel sta letela vedno više v blaženo večnost in pri vohodu v nebeski Jeruzalem ju je pričakovala delavčeva žena. Mož je jokal od veselja, ko je spet videl na roki svoje žene prstan, kjer ga je bil pustil Bog kot spomin na skupno delo in revščino.

Takoj nato se je spomnila Dominika angela, ki je ostal na zemlji kot varih male sirote.

Sicer pa ni imela prikazni in tudi si ni predstavljala, da bi jih imela. Bila je prepametna, da bi mislila, da je obdarjena s tako izredno milostjo, in prevč razumna, da bi imela halucinacije. To je bil enostavno pesniški način molitve, in nič več, toda vreden način.

Predstavljal si je angela zapuščenega otroka. Sedaj, ko je oče umrl, je ta angel plaval nad mestom kot ptica, ki je v skrbeh za svoje mladiče. Vendar ni bilo čitati skrbni na njegovem obličju, zakaj nebeska bitja ne poznajo tuge. Angel je s svojim gorečim in nežnim pogledom iskal dušo, ki bi se žrtvovala za tega otroka, ki ga je varoval. Dominika si je predstavljal, da obletava visoki stolp cerkve sv. Mihaela, da nato leta čisto nizko nad zemljo kot lastovica pred nevihto, da pa potem vzleti više mimo oken revne ulice Tarride. Potem pa je hitreje kot luč odletel preko gora in dolin in že od daleč pozdravljal z razsvetljenimi rokami Našo ljubo Gospo na marsejski stolnici. Od njegovega hitrega leta sa zaženketale šipe na oknih sobe, kjer je Dominika molila, kot da bi bil zavel pomladni vihar. Pustila je, da se je njeno srce kadilo proti božjemu služabniku kot puhti studenec proti solncu. Ona notranja pesem, ki je bila utihnula prejšnji dan v njej, je znova zadonela. Vstala je. Veter je zavel preko njenega srca ter jo je očistil in okrepil. Ni pozabila na skrbni, toda navdajala jo je neizrekljiva želja po požrtvovalnosti, iz katere je izhajalo neko više veselje. Stegnila je svoje roke proti Brezmadežni, kot da sprejme nalog, ki ji je bil dan. Čutila je, da jo vso preveva svežost, ki ji je vstala v srcu in tiho je dejala: »Umila si bom roke med nedolžnimi.«

»Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 25. zvezek: Hagard, ICI CESARJA MONTEZUMÉ, 32 Din, vez. 42 Din. — 26. zvezek: Lorenzini, STORZEK IN NJEGOVO BURKASTO ŽIVLJENJE, 14 Din, vez. 22 Din. — 27. zvezek: Frejeli, OTROCI SOLNCA, 24 Din, vez. 32 Din. — 28. zvezek: Hagárd, KLEOPATRA, 28 Din, vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Stenkiewicz, NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službe iščejo

Boljša gospodinja

perfektna v vseh gospodinskih delih, vajena voditi tudi večje gospodinstvo, želi mesta k boljšemu gospodu ali župniku; gre tudi izven mesta. Cenj. ponudbe pod »Gospodinja« št. 8141 upravi.

Trgovec

z večletno prekusa, dobra moč, vsestransko zanesljiv, išče službo trg. potnika, sotrudnika, knjigovodja ali skladiščnika v mestu ali na deželi. Nastop s 1. septembrom. - Ponudbe pod »Izgnanec« št. 8046.

Službo dobe

Potniki

in potnice za zelo ugoden predmet z 20% provizijo, se sprejmejo za vse kraje v državi. Gajret, Zemun, Pašičev trg 5.

Agilni agenti (-ce)

se iščejo za prodajo zelo dobro idočih predmetov. Zasluzek 3 do 4000 Din mesečno. Dopise z označbo točne adrese je poslati Banki »Agrarija«, Beograd, Obilicjev venac št. 25.

Kraj. zastopnike stalne (potnike) s stalno mesečno plačo poleg provizije, iščemo za lukrativen predmet za celo državo. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Dobra provizija«.

Za izredno rentabilno industrijsko komercialno podjetje

iščemo kompanjona

s 600.000 do 800.000 dinarjev gotovine. Ponudbe pod št. 23 na upravo lista.

Mladenič

priden in pošten za pomožna dela v delavnici z vsjo oskrbo dobi takoj trajno mesto pri Erman & Arharju, mizarstvo, št. Vid nad Ljublj.

Pletiljo

veščo, starejšo delavko, iščem. Mesto stalno, stanovanje in hrana v naravi. Ponudbe z zahtevo plače naj se pošljejo na: Danica Herljevič, Ravna gora, Hrvatska.

Mizar. vajenca

krepkega sprejme tvornica pohištva L. Repše, Ljubljana, Dvorni trg 1.

Pomočnika

za fina dela, velike kose, pridnega, sprejemem takoj. Istantem se sprejme gospodinja, ki bi delala vse. Biti mora poštena, pridna, starejša moč. - Anton Vrhovec, krojač.

Išče se ženska

za takojšnji nastop službe v župnišču, kršćanska, zdrava, vajena kuhe in drugih del v hiši in na vrtu. Plača po dogovoru. - Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 8165.

Krepkega učenca

iz boljše hiše, kateri ima res veselje do trgovine, sprejme Stefan Šerbak, trg. z mešanim blagom, Pameče, p. Slovenjgradec.

Prodamo

Wertheim blagajna poceni naprodaj. Wolfova ulica 1 (vogal Marijin trg št. 8).

Puhasto perje

kg po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisti beli puh kg po 300 Din. L. Brozović, kemička čistiona perja. Zagreb, Ilica 82.

Pozor poljedelci in zadržarji!

Prodam 1500—2000 kg semena divje višnje zajamčeno zdravo, čisto in oprano. Zahtevajte vzorec, pa se boste uverili o prama svežem letošnjem semenu. IVO PALINIĆ, SPLIT.

Klavr

ameriške, poceni prodam. Naslov v upravi pod št. 8091.

Prodam

2 ventilatorja 150 Volt 1/2 KS, 1 motor 220 volt 2 1/4 KS, vrtilni tok, 1 motor 300 volt 1 KS. - F. Perčič, elektro-mehanično podjetje, Gospodarska 16.

Stroj za brušenje žag

(avtomat. Sägeschärfmaschine), nova iznajdba z ventilatorjem na 6 krogljnih ležajev, jako praktičen, prodam. F. Lončar, Celovška c. št. 90, Ljubljana VII.

Pisalne mize

ameriške, trgovske stelaže, dve peči (Dauerbrandofen) poceni prodam v lokalu Wolfova 1 (vogal Marijin trg 8).

Kupimo

Kupim

hrastove hlode. - J. Pogacnik, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Bukova drva

ponudite družbi »Ilirija«, Ljubljana, Vilharjeva c.

Stanovanja

Odda se soba

eni ali dvema gospodičnoma ali se sprejme sotovalka. Istenič, Dunajska cesta 23.

Oddam za november dvosobno, parketirano

stanovanje

s pritliklami in delom vrta v I. nadst. nove hiše, ob Dunajski cesti (km 2.2). - Ponudbe na upravo Slov. pod »700 Din mesečno«.

Pouk

Šoferska šola

prva oblastv. koncesijon., Camernik, Ljubljana (Jugoavto), Dunajska cesta 36. Telef. 2236. Strokovniški teoretični pouk in praktične vožnje na različnih modernih avtomobilih, s pričetkom vsakega prvega.

Šoferska šola

I. Gaberšček, oblastveno koncesijonirana, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova c. št. 52. Praktični in teoretični pouk na podlagi najmodernejših pripomočkov. Prihodnji redni tečaj prične 1. avgusta. Podučujem tudi privatno.

Vnajem

Gostilno oddam

na račun. Kavcije zmožni imajo prednost. Vprašati na upravo »Slov.« pod št. »8040«.

Kot poslov. prostore

vzajem v najem: eno veliko risalnico in tri pisarniške sobe na svetlem dvorišču ob prometni ul. v Ljubljani. Eventuelno adaptiram prikladno poslopje na lastne stroške. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Vselitev v jeseni«.

Razno

Fotografski atelje

dovo otvorjen; najmodernejši aparati; najnovije svetlobne naprave. Foto Meyer, Maribor, Gospodarska 39.

Lančne tropine

in druga krmila nudi največje A. VOLK, LJUBLJANA, Resljeva cesta 21. Ostrzo vina čita in mivskih izdelkov

Žimnice

po 35 Din predelujem. Vsa druga tapetniška dela po najnižjih cenah. - Slavica Franc, tapetnik, Emonska cesta 10, Pred Prulami 23. - Pridem delati tudi na dom.

Žičnate vložke

in vzmeti za postelje, žimo, morske trave in železne posteljne dobiti največje v železnici Fr. Stupica v Ljubljani, Gospodarska cesta.

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah. CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Čajno maslo

Iščem dobavitelje za večjo množino tedensko, neoblikovano v bloku. Ponudbe na upravo lista pod »Dobro čajno maslo« št. 90.

»Sarolea«

svetovno znani motocikli. Generalno zastopstvo za Jugoslavijo Lampret in drug. Ljubljana, Tavčarjeva ulica 1.

Fotograf. potrebščine

in vsakovrstne aparate, tudi na obroke, kupi pri strokovnjaku. Izdelovanje pokrajinskih razglednic. Fotografsko specialno podjetje: Meyer, Maribor, Gospodarska ulica št. 39.

Gostilničarji, pozor!

Pristne domače in ogrske salame, kakor tudi najfinejši polemendolski si nudi delikatesna trgovina

I. BUZZOLINI, Ljubljana, Lingarjeva ul. (za škofijo).

Na drobno! Na debelo!

Specijalna delavnica

za previjanje električnih motorjev in popravilje vseh električnih aparatov. F. Perčič, elektro-mehanično podjetje, Gospodarska 16 (restavracija pri Levu).

Objave

Preključ!

Podpisani Ludvik Plevelj, drž. uradnik, preključujem s tem žaljivko, katero sem dne 16. julija izrekel nasproti Jožefu Stöcklingerju, strojevodji drž. železnic, in se mu zahvaljujem, da ni proti meni sodno nastopil. - Ludvik Plevelj, državni uradnik, Ljubljana VII.

Posestva

2999 m² sadnega vrta ca. 60 dreves in stavbo brez ostrejša v bližini Vrhnik in Verda zaradi bolezni takoj prodam. Letošnje sadje na razpolgo. Cena 14.000 dinarjev. Ugodni plačilni pogoji. - Pismene ponudbe upravi »Slov.« pod šifro »Lepa priloznost« št. 8181.

Frida Dereani roj. Kurzthaler sporoča v svojem in svojega sina Alfreda imenu, da je njen dobri, nepozabni soprog oziroma oče, gospod

M. U. dr. Julij Dereani

okrožni zdravnik

danes ob 4 jutraj, previden s tolažili sv. vere, po kratki, težki bolezni, mirno zaspal.

Truplo dragega pokojnika se bo prepeljalo iz hiše žalosti v Kamniku po blagoslovljenju v župni cerkvi, na pokopališče v Mengšu, kjer se bo položilo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Sv. maša z aduščnica se bo brala v dekanijski cerkvi na Sutni. Prosi se tihega sožalja.

Kamnik, dne 29. julija 1929.

Da uničite

molje, muhe, stenice, komarje, in ostali mrčes ter njihova jajca uporabljajte

Fly-Tox

Siguren učinek! Prijeten duh! Ne maže obleke in ne perila!

Dobiva se v lekarnah in drogerijah

Zahtevajte izvorni višnjevi zavoj s francoskim napisom

Zastopstvo za Slovenijo

Dr. A. KANSKY

kemična tovarna

Ljubljana

Gledališka ulica

Bele emajlirane ploščice

za oblaganje zidov in štedilnikov dobavlja in polaga

Material d. z o. z., Ljubljana

Dunajska cesta 36 — Telefon 27-16

Direkcija državnega rudnika Velenje nabavi dan 8. avgusta 1929:

7.000 kg pšenične moke št. 0 »g«

3.000 kg pšenične moke št. 0 »gg«

5.000 kg pšenične moke št. 6

10.000 kg pšenične moke št. »4«

Ponudbe je kolkovati s 5 Din in predložiti tudi vzorec. Natančnejši pogoji se dobe pri podpisani. — Iz pisarne Direkcije državnega rudnika Velenje, št. 7150/II.

HOTEL MIKLIČ potrebuje od 10. avgusta še uslužbenec:

1 sobarico, 1 perico in 1 dečka

za službo pri dvigalu (Liftpurš).

LUTZ in MONOLIT peči ŠAMOTEŽ, najcenejša, prvovrstna šamota za peči in štedilnike. — Elektromotorji CONZ Altona Bahrenfeld.

Ing. Guzelj, Ljubljana VII
Telefon 3252 Jernejeva c. 5 Telefon 3252

Preselitev trgovine.

Franc Erjavec — Ljubljana

»Pri zlati lopati«

vljudno naznanjam, da sem preselil svojo trgovino z železnino

v Wolfovo ulico št. 12.

(preje Sever & Co.)

Zahvaljujem se p. n. občinstvu za doslej izkazano mi zaupanje ter prosim, da mi isto še nadalje ohrani.

Z odličnim spoštovanjem
Ljubljana, 27. VII. 1929. Franc Erjavec.

Umrli nam je naša nad vse ljubljena hčerka, sestra, svakinja, teta, gospodična

ANA CVETKO

po kratki in težki bolezni.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 30. t. m. ob 10 iz hiše žalosti na pokopališče Sv. Trojica, Slov. Gorice. Pokojni ohranimo trajen in blag spomin!

Podčetrtak-Sv. Trojica, Slov. Gorice, 29. julija 1929.

Žalujoci ostali.

Inserirajte v „Slovenca“!